

การ คัดเลือกบุคคล เพื่อบรรจุเข้ารับราชการ
ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ

การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ หมายถึง การสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติต่าง ๆ ตามที่ต่องการแล้วทำการ คัดเลือกโดยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมที่สุดในจำนวนนี้มาบรรจุเข้ารับราชการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ต่องการต่อไป ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ ได้กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการ คัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการไว้ ๓ ประการ ดังนี้คือ.-

๑. การสอบแข่งขัน การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดให้บรรจุและแต่งตั้งจากผูสอบแข่งขันได้ในตำแหน่งนั้นตามลำดับที่ในบัญชีผูสอบแข่งขันได้^๑ สำหรับวิธีการในการสอบแข่งขันต่องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ซึ่ง ก.พ.กำหนดไว้^๒ ดังปรากฏความหนังสือ ที่ สร.๑๐๐๘/ร.๑๕ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งผูเขียนจะได้กล่าวโดยละเอียดต่องไป

^๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘, ราชกิจจานเบกษา เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๒๖ (๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘) มาตรา ๓๘

^๒ เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๔๐

๒. การคัดเลือก ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ว่าในกรณีพิเศษไม่จำเป็นต้องมีการสอบแข่งขันผู้มีอำนาจตาม มาตรา ๔๔ อาจคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดก็ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด ดังนี้คือ-

(๑) กรณีการบรรจุและแต่งตั้งผู้ที่ได้รับทุนของรัฐบาลเพื่อศึกษาวิชาในประเทศหรือต่างประเทศ

(๒) กรณีการบรรจุและแต่งตั้งผู้สำเร็จการศึกษาในวิชาชีพที่ขาดแคลนที่ ก.พ. กำหนด

(๓) กรณีการบรรจุและแต่งตั้งผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ที่ ก.พ. อนุมัติให้ส่วนราชการจัดให้มีการศึกษาขึ้น เพื่อเข้ารับราชการในส่วนการนั้นโดยเฉพาะ

(๔) กรณีอื่นที่ ก.พ. อนุมัติ

๓. การบรรจุโดยวิธีอื่น ๆ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการนอกจากจะใช้วิธีสอบแข่งขันและการคัดเลือกดังกล่าวแล้ว ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๔๔ ยังสามารถบรรจุและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งในกรณีต่าง ๆ ได้ เช่น การบรรจุผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถพิเศษ การบรรจุที่ออกจากราชการไปแล้วให้กลับเข้ารับราชการอีก เป็นต้น

สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ นั้น เมื่อนำไปใช้กับข้าราชการส่วนจังหวัดก็หมายถึงหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.จ. กำหนด แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดนั้นเหมาะสมแล้ว และเพื่อให้การบริหารงานสอดคล้องไปในแบบเดียวกัน ก.จ. จึงมีหนังสือสั่งการให้

สำนักงาน ก.พ., หนังสือ ที่ สร.๑๐๐๖/ว.๑๖ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๑๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔, มาตรา ๔๓, ๕๓, ๕๔, ๕๖ ๕๗ และ ๕๘

องค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่งปฏิบัติตามหนังสือ ที่ ก.พ.สั่งการ ไปเว้นแต่ ก.จ.จะสั่งการเป็นอย่างอื่น

การบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการนั้น ตามปกติจะใช้วิธีการสอบแข่งขัน เพราะถือตามระบบคุณธรรมซึ่งต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีคุณสมบัติตามต้องการมาสมัครสอบโดยเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ในกรณีพิเศษจึงจะใช้วิธีการคัดเลือกหรือการบรรจุโดยวิธีอื่น ๆ ดังที่กล่าวมา ดังนั้นผู้เขียนจึงขอกล่าวเฉพาะการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ โดยวิธี "สอบแข่งขัน" และเพื่อให้การศึกษาในเรื่องนี้เป็นไปโดยละเอียดจึงขอศึกษาเฉพาะกรณีการสอบแข่งขัน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ ซึ่งจังหวัดอุบลราชธานีได้ทำการสอบไปแล้วรวม ๓ ครั้ง คือ.-

สอบครั้งที่ ๑	เมื่อวันที่ ๒๒	เมษายน ๒๕๑๘
สอบครั้งที่ ๒	เมื่อวันที่ ๑๖	เมษายน ๒๕๒๐
สอบครั้งที่ ๓	เมื่อวันที่ ๒๘	มิถุนายน ๒๕๒๐

หลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบแข่งขัน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ผู้เขียนจึงขอ นำหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบแข่งขันที่ ก.พ.กำหนดไว้ตามหนังสือ ที่ สร.๑๐๐๔/ว.๑๕ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๑๘ มากล่าวสรุปไว้พอสังเขป พร้อมทั้งเพิ่มเติมสาระสำคัญบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการสอบมากล่าวรวมกันไว้ เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับการสอบแข่งขันนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

๑. ผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ มาตรา ๔๐ ได้บัญญัติให้ ก.พ.เป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ ในกรณีนี้ ก.พ.จะมอบหมายให้ อ.ก.พ.หรือส่วนราชการใดเป็นผู้ดำเนินการสอบแทนก็ได้ ดังนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการส่วนจังหวัด ก.จ.จึงเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการสอบ แต่เนื่องจาก ก.จ. ได้มอบหมายให้จังหวัดเป็น

ผู้ดำเนินการสอบเอง^๖ ฉะนั้น ผู้ดำเนินการสอบในแต่ละจังหวัดก็ได้แก่วาราชการ จังหวัด
โกยโซ มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ เกี่ยวกับการสอบแข่งขันดังนี้.-

- ทำการประกาศรับสมัคร สอบแข่งขัน
- จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับสมัครสอบ
- ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าสอบ
- แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน
- ประกาศรายชื่อผู้สอบแข่งขันได้ขึ้นบัญชีไว้
- ประสานงานและรายงานผลการสอบให้ ก.พ. หรือ ก.จ. ทราบแล้วแต่

กรณี

สำหรับงานอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ให้เป็นที่หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ
สอบแข่งขัน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการต่อไป

๒. คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน ผู้ดำเนินการสอบแข่งขันจะเป็นผู้แต่งตั้ง
คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน ซึ่งจะต้องมีไม่น้อยกว่า ๓ คน และในจำนวนนี้
จะต้องมีผู้แทนของ ก.พ. รวมด้วย ๑ คน และสำหรับข้าราชการส่วนจังหวัดก็ต้องมี
ผู้แทนของ ก.จ. เข้าร่วมด้วยเช่นกัน ได้แก่ "จาจังหวัด"^๗ แล้วตั้งคณะกรรมการ คน
หนึ่งขึ้นเป็นประธานกรรมการสำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการ
สอบแข่งขันขอสรุปได้ดังนี้.-

- มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการสอบ
แข่งขันตามที่จำเป็น

- กำหนดวัน เวลา สถานที่สอบและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบ
- กำหนดวิชาที่จะสอบให้bins ไปตามหลักสูตร
- รายงานผลให้ผู้ดำเนินการสอบทราบ เมื่อการสอบได้เสร็จสิ้นลง

^๖ กระทรวงมหาดไทย, หนังสือ ที่ มท.๐๓๒๔/ว.๑๑๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน
๒๕๑๘ เรื่อง การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ

^๗ กระทรวงมหาดไทย, หนังสือ ที่ มท.๐๓๒๔/ว.๑๒ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๘
เรื่อง การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการส่วนจังหวัด

๓. การประกาศรับสมัคร สอบแข่งขัน เมื่อมีการสอบแข่งขันจะต้องประกาศรับสมัครสอบ โดยระบุตำแหน่งที่จะบรรจุและแต่งตั้ง กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบ วัน เวลา และสถานที่รับสมัคร ตลอดจนเอกสารหลักฐานที่จะต้องใช้ในการสมัครสอบ เป็นต้น และประกาศรับสมัครสอบนี้จะต้องปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่รับสมัครสอบ หรือประกาศเผยแพร่โดยวิธีอื่น ๆ ใ้ผู้ที่สนใจได้ทราบโดยทั่วกัน และต้องประกาศให้ทราบล่วงหน้าก่อนวันเริ่มรับสมัครสอบ

๔. ส่งประกาศรับสมัคร ไปยัง ก.พ. ประกาศรับสมัครนี้จะต้องส่งไปยัง ก.พ. รวม ๓ ชุด โดยส่งไปก่อนวันเริ่มรับสมัครสอบไม่น้อยกว่า ๗ วัน เพื่อให้ ก.พ. พิจารณาว่าใบประกาศรับสมัครนั้นถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่

๕. การรับสมัครสอบ เมื่อถึงกำหนดรับสมัคร ผู้ดำเนินการสอบต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับสมัครสอบให้เพียงพอที่จะทำการรับสมัครและอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่มาสมัครสอบ

๖. กำหนดเวลารับสมัครสอบ จะต้องมีกำหนดเวลารับสมัครไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

๗. ค่าธรรมเนียมในการสอบ ก.พ. ได้กำหนดค่าธรรมเนียมการสอบสำหรับการสอบแข่งขันในระดับต่าง ๆ ไว้ในอัตราที่ต่างกัน ดังนี้.-

ระดับ ๑ ค่าแห่งละ ๒๐ บาท

ระดับ ๒ ค่าแห่งละ ๓๐ บาท

ระดับ ๓ ค่าแห่งละ ๔๐ บาท

ระดับ ๔ ขึ้นไปค่าแห่งละ ๕๐ บาท

ขอยกเว้น เกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมการสอบนี้มีขอยกเว้นว่า ถ้าผู้สมัครสอบสมัครสอบหลายตำแหน่งในระดับเดียวกัน และในการสอบครั้งเดียวกัน ผู้สมัครจะเสียค่าสมัครสอบสำหรับตำแหน่งต่อ ๆ ไปเพียงครั้งหนึ่งของอัตราที่กำหนด และค่าธรรมเนียมนี้จะไม่จ่ายคืนให้ในเมื่อได้ประกาศรายชื่อว่าผู้สมัคร เป็นผู้มีสิทธิ์เข้าสอบแล้ว

๘. หลักสูตรในการสอบแข่งขัน หลักสูตรในการสอบแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ สำหรับตำแหน่งในระดับ ๑ และระดับ ๒ และตำแหน่งในระดับ ๓ ขึ้นไป โดยกำหนดไว้เป็น ๓ ภาค เช่นเดียวกัน คือ.-

๑. ภาควิชาความรู้ความสามารถทั่วไป
๒. ภาควิชาความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง
๓. ภาควิชาความเหมาะสมกับตำแหน่ง

การที่ ก.พ. กำหนดหลักสูตรไว้ ๓ ภาค เช่นนี้ เนื่องจากมีจุดมุ่งหมายว่า บุคคลที่จะเข้ามารับราชการนั้น นอกจากจะมีคุณสมบัติตามที่กำหนดแล้วยังต้องมีลักษณะสำคัญอีก ๓ ประการ คือ-

๑. เป็นผู้มีสติปัญญาและมีความรู้ความสามารถพอสมควร สามารถนำมารับการฝึกอบรมใหม่ปฏิบัติหน้าที่การงานต่อไปได้ โดยอาศัยการทดสอบในหลักสูตรภาคความรู้ความสามารถทั่วไปเป็นเครื่องวัด

๒. ต้องมีความสามารถในงานที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่งตรงกับหลักสูตรการทดสอบในภาควิชาความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

๓. ต้องเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานต่อไป จึงต้องใช้การประเมินผลความเหมาะสมกับตำแหน่ง เพื่อพิจารณาว่าบุคคลนั้นมีความเหมาะสมกับตำแหน่งเพียงใดหรือไม่

๔. ประกาศกำหนดวัน เวลา สถานที่สอบ และรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าสอบ จะต้องประกาศให้ทราบก่อนวันสอบไม่น้อยกว่า ๗ วัน เพื่อให้ผู้เข้าสอบได้มีเวลาเตรียมตัวให้พร้อมที่จะทำการสอบ

๑๐. กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบ คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน มีอำนาจที่จะกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการสอบขึ้นได้เท่าที่จำเป็น โดยไม่ขัดต่อหลักสูตรและวิธีการสอบ เช่น กำหนดเวลาการเข้าห้องสอบ การแต่งกาย การปฏิบัติตนระหว่างการสอบ เป็นต้น และจะต้องประกาศให้ผู้เข้าสอบได้ทราบพร้อมกับการประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบ

สัปดาห์ คณะมนตรี ปิยะมาดา , หัวหน้าฝ่ายมาตรฐานการสอบ. กองการสอบ สำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๐

๑๑. การแต่งตั้งกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอบ คณะกรรมการ
ดำเนินการสอบแข่งขัน อาจแต่งตั้งกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการ
สอบได้ตามที่จำเป็น เช่น กรรมการออกข้อสอบ กรรมการควบคุมห้องสอบ หรือเจ้าหน้าที่
แขนงต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้การสอบดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

๑๒. การดำเนินการสอบ คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขันจะต้องจัดให้มีการ
การสอบครบทั้ง ๓ ภาคตามหลักสูตรที่กำหนด โดยจะสอบทั้ง ๓ ภาค พร้อมกันใน
ครั้งเดียว หรือจะทดสอบเฉพาะภาคความรู้ความสามารถทั่วไป และภาคความรู้ความ
สามารถเฉพาะตำแหน่งก่อน แล้วจึงทดสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งก็ได้ แต่ทั้งนี้
จะต้องประกาศให้ผู้เข้าสอบทราบล่วงหน้า

๑๓. เกณฑ์การตัดสิน การตัดสินว่าผู้ใดเป็นผู้สอบแข่งขันได้ ผู้นั้นต้องสอบได้
คะแนนในแต่ละภาคตามหลักสูตรไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบ และคะแนนรวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า
ร้อยละหกสิบ โดยต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์การวัดผลด้วยว่าเหมาะสมหรือไม่

๑๔. การขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ เมื่อได้ตัดสินผลการสอบตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว
แล้วก็ให้ผู้ดำเนินการสอบประกาศขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้โดยเรียงลำดับที่จากผู้สอบได้คะแนน
รวมสูงลงมาตามลำดับ และในกรณีที่มีผู้สอบได้คะแนนรวมเท่ากันให้ถือปฏิบัติดังนี้

- ให้ผู้สอบได้คะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งมากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับ
ที่สูงกว่า
- ถ้าได้คะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งเท่ากันอีก ให้ผู้ได้คะแนน
ภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งอยู่ในลำดับที่สูงกว่า
- ถ้าได้คะแนนทั้งสองภาคดังกล่าวเท่ากัน ให้ผู้ได้หมายเลขประจำตัวสอบ
ก่อนเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า

๑๕. ระยะเวลาการขึ้นบัญชี บัญชีผู้สอบแข่งขันได้จะใช้ได้ไม่เกิน ๒ ปี นับแต่
วันขึ้นบัญชีแต่ถ้ามีการสอบแข่งขันอย่างเดียวกันนั้นอีก และขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ใหม่ไว้บัญชี
ผู้สอบแข่งขันได้ครั้งก่อนก็เป็นอันยกเลิก

๑๖. การยกเลิกการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ จะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้ คือ.-

- (๑) ผู้นั้นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งที่สอบได้แล้ว
- (๒) ผู้นั้นได้สละสิทธิการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งที่สอบได้
- (๓) ผู้นั้นไม่มารายงานตัวเพื่อรับการบรรจุภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งระยะเวลาการมารายงานตัวจะต้องไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน นับแต่วันที่หนังสือให้มารายงานตัว
- (๔) ผู้นั้นมีเหตุจำเป็นไม่อาจเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ตามกำหนดที่จะบรรจุแต่งตั้ง กรณีที่มีการประกาศรับสมัครสอบตำแหน่งเดียวกัน ระเบียบเดียวกัน ในการสอบครั้งเดียวกัน และได้แยกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้เป็นรายบัญชีสำหรับบรรจุในหน่วยงานต่าง ๆ ถ้ามีการยกเลิกบัญชีของผู้ใดจากบัญชีผู้สอบแข่งขันได้บัญชีใดบัญชีหนึ่งก็ต้องยกเลิกบัญชีของผู้นั้นจากบัญชีอื่น ๆ ด้วย

๑๗. กรณียกเว้นการยกเลิกการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ แยกได้เป็น ๒ กรณีคือ.-

- (๑) กรณีผู้สอบได้ผู้ใดถูกยกเลิกการขึ้นบัญชีไปแล้ว แต่ตามบัญชีนั้นยังไม่ยกเลิก และ ก.พ. มีเหตุผลอันสมควรก็จะอนุมัติให้ขึ้นบัญชีผู้นั้นไว้ตามเดิมอีกก็ได้
- (๒) กรณีผู้ที่ถูกยกเลิกการขึ้นบัญชีเพราะไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เมื่อผู้นั้นออกจากราชการทหารแล้วโดยไม่มีกรณีเสียหายและประสงค์จะเข้ารับราชการในตำแหน่งที่สอบได้ หากบัญชีนั้นยังไม่ยกเลิกก็ขึ้นบัญชีผู้นั้นไว้ตามเดิมได้เช่นกัน

๑๘. การรายงานผลให้ ก.พ.ทราบ เมื่อการสอบแข่งขันได้เสร็จสิ้นลง ผู้ดำเนินการสอบมีหน้าที่ต้องรายงานผลให้ ก.พ.ทราบ ดังนี้คือ.-

- (๑) ส่งข้อสอบภาคความรู้ความสามารถทั่วไปและภาคความรู้ความสามารถที่เฉพาะตำแหน่งอย่างละ ๑ ชุด ไปยัง ก.พ. โดยเร็ว
- (๒) ส่งบัญชีกรอกคะแนน ๑ ชุด ไปยัง ก.พ. โดยเร็ว
- (๓) ส่งบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ไปยัง ก.พ. ภายใน ๗ วัน นับแต่วันขึ้น

บัญชี

- (๔) เมื่อมีการยกเลิกการขึ้นบัญชีหรือขึ้นบัญชีผู้ใดไว้ตามเดิมก็ต้องรายงานให้ทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันยกเลิกหรือขึ้นบัญชี นั้น

ที่กล่าวมานี้เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบแข่งขัน ซึ่ง ก.พ. ได้กำหนดไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้ได้มาตรฐานอันเดียวกันและเกิดความยุติธรรม สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ก็ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว แต่ในทางปฏิบัติจะมีปัญหาหรือข้อบกพร่องเกิดขึ้นประการใดนั้น ผู้เขียนจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไป

การดำเนินการสอบแข่งขันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

ดังที่กล่าวแล้วว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการสอบแข่งขันที่ ก.พ. กำหนด ซึ่งต่อไปนี้ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ว่าหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวว่ามีรายละเอียดและหลักการสำคัญอย่างไร ควบคู่ไปกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีว่ามีปัญหาหรือข้อขัดข้องประการใดบ้างพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขอันจะเป็นประโยชน์แก่การดำเนินการสอบแข่งขันในคราวต่อไป ซึ่งการพิจารณาจะแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ.-

๑. การรับสมัครสอบแข่งขัน
๒. การแต่งตั้งกรรมการชุดต่าง ๆ ในการสอบ
๓. การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าสอบ
๔. การกำหนดวัน เวลา สถานที่สอบและระเบียบเกี่ยวกับการสอบ
๕. หลักสูตรและมาตรฐานในการสอบ
๖. เกณฑ์การตัดสินและการประกาศผลสอบ
๗. การประสานงานกับ ก.จ.
๘. การบรรจุแต่งตั้งและการทดสอบปฏิบัติหน้าที่ราชการ

๑. การรับสมัครสอบแข่งขัน การสอบแข่งขันถือว่าเป็นวิธีการสำคัญในการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ ซึ่งจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อ

- มีตำแหน่งงานว่าง เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ตาย ลาออก หรือย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่น หรือได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นไปในระดับที่สูงขึ้น ทำให้ตำแหน่งนั้นว่างลงจำเป็นต้องสรรหาบุคคลมาดำรงตำแหน่งแทน หรือ

- เมื่อส่วนราชการมีการขยายงานหรือต้องการบุคคลมาปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น จังหวัดต้องขอกำหนดตำแหน่งไปยัง ก.จ. โดยแจ้งเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องมีตำแหน่งงานเพิ่มขึ้นรวมทั้งลักษณะปริมาณและคุณภาพของงาน จำนวนที่ขอเพิ่ม ระดับ ตลอดจนคุณสมบัติและความรู้ความสามารถที่ต้องการ ซึ่ง ก.จ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้แล้ว เมื่อ ก.จ. พิจารณาเห็นสมควรก็จะอนุมัติตราให้จังหวัดจึงจะดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งที่กำหนดไว้ต่อไป

๑.๑ การประกาศรับสมัครสอบแข่งขัน

เมื่อมีอัตราว่างหรืออัตราเพิ่มใหม่ดังที่กล่าวแล้ว จังหวัดก็จะดำเนินการประกาศรับสมัครสอบแข่งขัน เพื่อแจ้งให้บุคคลต่าง ๆ ได้ทราบทั่วกัน สำหรับการประกาศรับสมัครสอบแข่งขันนี้ ก.พ. ได้กำหนดไว้ว่าในการประกาศรับสมัครจะต้องระบุชื่อตำแหน่งที่จะบรรจุและแต่งตั้งคุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิ์สอบในตำแหน่งนั้น ๆ และข้อความอื่น ๆ ที่ผู้สมัครสอบควรทราบ เช่น วัน เวลา และสถานที่รับสมัคร เอกสารหลักฐานที่ต้องนำมาแสดง หลักสูตรและวิธีการสอบ เป็นต้น ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นั้นหน่วยงานต่าง ๆ สามารถกำหนดขึ้นเองได้^{๑๐}

๑.๒ แบบประกาศรับสมัครสอบแข่งขัน

เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ ป้องกันมิให้เกิดข้อบกพร่องหรือละเลย ข้อความสำคัญบางประการ และเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของจังหวัด ก.จ. จึงได้หนดตัวอย่างใบประกาศรับสมัครสอบแข่งขันและรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบให้จังหวัดถือปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้.-

๑. ตำแหน่งที่จะบรรจุแต่งตั้ง
๒. คุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิ์สมัครสอบ

กระทรวงมหาดไทย, หนังสือที่ มท.๐๓๒๔/ว.๔ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๐
เรื่อง การขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มใหม่และการขอเปลี่ยนแปลงระดับตำแหน่ง

สำนักงาน ก.พ., หนังสือที่ สร.๑๐๐๔/ว.๑๕ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๘
เรื่อง หลักสูตรและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขันฯ, ข้อ ๒

๓. วัน เวลา และสถานที่รับสมัคร
๔. เอกสารและหลักฐานที่ต้องนำมายื่นในการสมัครสอบ
๕. ค่าธรรมเนียมการสอบ
๖. กำหนดวันประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าสอบ
๗. หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขัน
๘. การประกาศวัน เวลา สถานที่สอบและระเบียบเกี่ยวกับการสอบ
๙. เงื่อนไขและเกณฑ์การคัดเลือก
๑๐. การประกาศขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้
๑๑. การบรรจุและแต่งตั้ง

จะเห็นว่าในประกาศรับสมัคร ได้แจ้งรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับสมัคร การสอบตลอดจนถึงการบรรจุแต่งตั้งไว้อย่างละเอียดอยู่แล้ว และถ้าจังหวัดใดต้องการเพิ่มเติมสาระสำคัญของประการอันเป็นเงื่อนไขและไม่ขัดต่อกฎหมายลงในประกาศรับสมัคร ก็ย่อมทำได้ อย่างไรก็ตามประกาศรับสมัครนี้ ก็เช่นเดียวกันกับประกาศรับสมัครทั่ว ๆ ไปของทางราชการ คือ เน้นหนักในเรื่องระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการรับสมัครและการสอบแข่งขันมากกว่าที่จะเป็นไปในลักษณะเชิญชวนหรือดึงดูดความสนใจให้บุคคลมาสมัคร เพราะผู้ที่มาสมัครงานนั้นย่อมต้องการทราบถึงอัตราว่างที่ต้องการรับสมัคร อัตราเงินเดือนและสวัสดิการต่าง ๆ ที่จะได้รับ ตลอดจนรายละเอียดของงานที่ต้องปฏิบัติว่าตรงกับความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาหรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่มีปรากฏในประกาศรับสมัคร ผู้สมัครต้องสอบถามจากเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองถ้า ก.จ. ได้กำหนดข้อความเหล่านี้ลงไปด้วยก็จะเป็นการดึงดูดความสนใจและทำให้ประกาศรับสมัครนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑.๓ แหล่งที่ใช้ในการประกาศรับสมัคร

ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกาศรับสมัครสอบแข่งขันไว้ว่าประกาศรับสมัครต้องติดไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่รับสมัครสอบก่อนวันเริ่มรับสมัครสอบ และจะประกาศทางวิทยุกระจายเสียงหรือทางอื่นใดตามความเหมาะสมด้วยก็ได้^{๑๑} สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ใ้ถือปฏิบัติดังนี้ คือ.-

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน, ข้อ ๑๖

๑.๓.๑ ติดประกาศไว้ ณ สถานที่รับสมัคร ได้แก่สถานที่ติดประกาศของทางราชการ หน้าศาลากลางจังหวัดซึ่งเป็นสถานที่รับสมัคร และเนื่องจากกระดานติดประกาศมีเพียงแผ่นเดียวใช้ติดประกาศต่าง ๆ ของหน่วยงานทุกส่วน ทำให้ประกาศรับสมัครสอบที่ติดไว้ไม่เด่นชัดเท่าที่ควร ฉะนั้น ควรแก้ไขโดยจัดให้มีกระดานติดประกาศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเฉพาะ เพื่อใช้ติดประกาศต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และถ้าเป็นประกาศรับสมัครสอบควรเขียนข้อความให้ชัดเจน เช่น เขียนด้วยตัวหนังสือสีแสดขนาดใหญ่ว่า "ประกาศสอบ" เพื่อให้เกิดความสนใจแก่คนทั่วไป

๑.๓.๒ ประกาศทางวิทยุกระจายเสียง โดยขอความร่วมมือประกาศทางสถานีวิทยุประจำจังหวัด ๓ สถานี คือ.-

- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดอุบลราชธานี
- สถานีวิทยุ ว.ป.ถ. ๖ อุบลราชธานี
- สถานีวิทยุกระจายเสียง ๐๘ อุบลราชธานี

วิธีนี้ได้ผลดีที่สุดเพราะคนในจังหวัดอุบลราชธานีส่วนมากนิยมฟังวิทยุ และคลื่นการกระจายเสียงของทั้ง ๓ สถานี ก็ครอบคลุมไปทั่วทุกอำเภอ เมื่อผู้ฟังได้ทราบข่าวก็จะมาสอบถามหรือกราบละเอียดข้อเท็จจริงองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง และจากประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้ดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องนี้มาโดยตรง ได้สอบถามผู้ที่มาสมัคร สอบทราบว่าส่วนใหญ่ได้ทราบข่าวการสอบจากทางวิทยุกระจายเสียง

ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตามการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการสอบแข่งขันที่ได้ดำเนินการ ดังกล่าวมานี้ยังอยู่ในวงแคบ ควรจะได้มีการปรับปรุงการกระจายข่าวให้กว้างขวาง ครอบคลุมไปถึงแหล่งที่มาของบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ต้องการ ดังนี้คือ.-

๑. ส่งประกาศรับสมัคร ไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งมีบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ต้องการ เช่น การสอบแข่งขันตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ ต้องการบุคคลที่ได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ หรือเทียบเท่าทางบัญชี พณิชยการ หรือเลขานุการ ก็ควรส่งประกาศรับสมัคร ไปยังสถานศึกษา เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา โรงเรียนพาณิชย์การ เป็นต้น อันเป็นแหล่งที่มาของบุคคลที่ต้องการ

๒. ส่งประกาศรับสมัครไปยังอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ได้ทราบโดยทั่วกัน

๓. แจกไปยังสำนักงานแรงงานจังหวัด ให้ช่วยเผยแพร่ข่าวการสอบ

๔. ขอความร่วมมือจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ช่วยลงข่าวประกาศรับสมัคร

๕. ส่งประกาศรับสมัครไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดยโสธร ซึ่งมีอาณาเขตใกล้ชิดกันสามารถมาสมัครสอบโดยไม่ลำบาก

วิธีการเหล่านี้จะเป็นการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการสอบให้กระจายไปกว้างขวาง มีผู้สนใจมาสมัครสอบมากขึ้น และได้ชื่อว่าเป็นการ "สรรหาคน" อย่างแท้จริง

๑.๘ ระยะเวลาในการรับสมัคร

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ได้กำหนดระยะเวลาในการรับสมัครไว้ ๑๕ วัน ตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดมาสมัครสอบโดยทั่วถึง แต่ในประกาศรับสมัครได้ระบุไว้ว่าการรับสมัครจะกระทำเฉพาะในวันและเวลาราชการเท่านั้น ดังนั้น เมื่อคิดหักวันหยุดราชการออกแล้วจะเหลือวันรับสมัครจริงไม่ถึง ๑๕ วัน ฉะนั้น ในการสอบบางครั้งจึงได้กำหนดระยะเวลารับสมัครไว้ให้มากกว่า ๑๕ วัน เพื่อว่าเมื่อหักวันหยุดราชการออกแล้วจะได้มีเวลาทำการรับสมัครถึง ๑๕ วันเต็ม ๆ ดังผู้เขียนได้แสดงระยะเวลาในการรับสมัครสอบแข่งขันทั้ง ๓ ครั้ง ไว้ในตารางภาพที่ ๔ ดังนี้

ตารางภาพที่ ๔

แสดงระยะเวลาในการรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุ

บุคคลเข้ารับราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

ตำแหน่งที่รับสมัคร	วันรับสมัคร	รวม	วันหยุดราชการ	วันรับสมัครจริง
เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑	๑ มี.ค.๒๕ - ๑๕ มี.ค.๒๕	๑๕	๔	๑๑
"	๒๑ มี.ค.๒๕ - ๔ เม.ย.๒๕	๑๕	๔	๑๑
"	๒๓ พ.ค.๒๕ - ๑๓ มี.ย.๒๕	๒๒	๓	๑๙

จะเห็นว่าเวลารับสมัครที่กำหนดไว้ ๑๕ วัน เมื่อหักวันหยุดราชการออกแล้ว จะเหลือวันรับสมัครจริงเพียง ๑๑ วัน สำหรับการสอบในครั้งที่ ๓ กำหนดวันรับสมัครไว้ ๒๒ วัน เมื่อหักวันหยุดราชการออก ๗ วัน จึงเหลือวันรับสมัครจริง ๑๕ วัน อย่างไรก็ตามการกำหนดเวลารับสมัครไม่ว่าจะกำหนดไว้แบบใดดังกล่าวข้างต้น ก็ไม่ถือว่าเป็นปัญหา ขอแต่ให้เวลาที่กำหนดไว้นั้นสามารถรับสมัครบุคคลที่มาสมัครสอบได้หมดก็ถือว่าได้ผลสมบูรณ์แล้ว มิได้หมายความว่า การเปิดรับสมัครไว้นานเท่าใดก็จะยิ่งทำให้มีผู้มาสมัครสอบมากขึ้นอันเป็นการเข้าใจผิด เพราะการที่จะให้มีบุคคลมาสมัครสอบ มาก ๆ นั้นอยู่ที่ว่าต้องมีการประกาศรับสมัครสอบให้ทราบล่วงหน้าพอสมควร และการ ประกาศรับสมัครนั้นก็ต้องประกาศให้ทราบโดยทั่วถึง ดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว เพื่อให้บุคคล ที่มีคุณสมบัติพร้อมซึ่งที่กำหนดเตรียมตัวมาสมัครสอบในวันที่เปิดรับสมัครต่อไป

๑.๕ ใบสมัครสอบ

ในการสมัครสอบแข่งขันทุกครั้งจังหวัดได้จัดเตรียมใบสมัครสอบไว้ให้ผู้สมัครได้กรอกข้อความ โดยมีจุดประสงค์สำคัญ ๓ ประการ คือ.-

๑. ใช้เป็นเอกสาร เพื่อแสดงเจตจำนงของผู้สมัครสอบว่ามีความประสงค์จะสมัครสอบแข่งขันในตำแหน่งใด ระดับใด

๒. เพื่อเป็นการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้สมัครว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งหรือไม่

๓. เป็นการแสดงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงานของผู้สมัครสอบ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประเมินผลในภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง

ลักษณะของใบสมัครสอบ

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการสอบแข่งขันที่ ก.พ. กำหนด มิได้กล่าวถึงใบสมัครสอบว่า จะต้องมีข้อความหรือลักษณะอย่างไร ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของแต่ละหน่วยงาน ในการนี้ ก.พ. ได้กำหนดแบบใบรับสมัครขึ้น แต่ก็มิได้บังคับให้หน่วยงานใดต้องมาใช้ตามแบบของ ก.พ. เสมอไป ฉะนั้น หน่วยงานต่าง ๆ จึงสามารถกำหนดแบบใบสมัครของตนขึ้นเองได้ เช่น

กรมการปกครอง ก็ได้กำหนดแบบขึ้นเอง^{๑๒} สำหรับจังหวัดอุบลราชธานีได้ใช้ใบสมัครสอบตามแบบที่ ก.พ. กำหนด ดังที่ยื่นเขียนแสดงไว้ในตารางภาพที่ ๕

ตารางภาพที่ ๕
ใบสมัครสอบแข่งขันตามแบบที่ ก.พ.กำหนด
(คานหนา)

ครุฑ

เลขประจำตัว...

ใบสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ

- | | |
|---|--|
| <p>๑. ชื่อ และนามสกุล (นาย นาง นางสาว)</p> <p>๒. เกิดวันที่ เดือน.....พ.ศ..... ปัจจุบันอายุ.....ปี
(อายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี บริบูรณ์ นับถึงวันปิดรับสมัครสอบ)</p> <p>๓. สถานที่ที่ติดต่อกันได้สะดวกรวดเร็ว..... ตรอก/ซอย.....
ถนน..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด..... โทรศัพท์.....</p> <p>๔. <u>ชื่อประกาศนียบัตร หรือ สาขาและหรือวิชาเอก วิชาการอง สถานศึกษา ปีที่สำเร็จการศึกษา</u>
<u>ปริญญาที่ได้รับ</u>
.....
.....
.....</p> <p>๕. ใ้รับการอบรมหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับ ที่ เมื่อ.....</p> <p>๖. ปัจจุบันรับราชการตำแหน่ง..... ระดับ..... กอง.....</p> | <p>อากร</p> <p>๒๐</p> <p>ปี</p> <p>ส.ค.</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 10px auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">รูป</div> |
|---|--|

^{๑๒} สมภาษณ์ คุณสงคราม กอสุทธิธีรกุล, หัวหน้าฝ่ายการสอบ กองอัตรากำลัง และส่งเสริมสมรรถภาพ กรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๐

กรม..... กระทรวง..... โทรศัพท์.....

เป็นเวลา..... ปี และได้ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงาน..... หรืองาน

อื่นที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่สมัครสอบ คือ.....

๙. ข้าพเจ้าขอสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ จำนวน

ตำแหน่ง ดังนี้ คือ.-

<u>ชื่อตำแหน่ง</u>	<u>ระดับ</u>	<u>ตำแหน่ง</u>	<u>คุณสมบัติเฉพาะ</u>
.....
.....
.....
.....

(ประกาศนียบัตร หรือ ปริญญาที่) ขอสมัครสอบจะต้องผ่านการพิจารณาอนุมัติจากผู้มีอำนาจก่อนวันรับสมัคร) ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

(๑) ข้าพเจ้ามีคุณสมบัติทั่วไปครบถ้วนตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ (ดูรายละเอียดคำนำหน้าหลังใบสมัครฯ และมีคุณสมบัติเฉพาะตรงตามประกาศรับสมัครสอบในตำแหน่งที่สมัครสอบ

(๒) ข้าพเจ้านำหลักฐานแสดงคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตามที่หมายเหตุไว้ในใบสมัครนี้มามอบแก่เจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามประกาศรับสมัครสอบ

(๓) ขอความตามที่ข้าพเจ้าแจ้งในใบสมัครสอบข้างต้นนั้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ผู้สมัคร

ยื่นใบสมัครสอบวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

หมายเหตุ

ก.หลักฐานที่จะต้องนำมาแสดงในวันสมัครสอบคือ รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกและไม่ใส่แว่นตาสีดำ ขนาด ๓ x ๔ ซม. ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๑ ปี จำนวน ๓ รูป

ข. หลักฐานแสดงคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะที่จะต้องนำมามอบให้ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามประกาศรับสมัครสอบ คือ.-

- (๑) สำเนาทะเบียนบ้าน สูติบัตร บัตรประจำตัวประชาชน หรือใบกองเกินทหาร อย่างใดอย่างหนึ่ง พร้อมสำเนา ๑ ฉบับ
- (๒) ใบรับรองแพทย์แสดงว่าไม่เป็นโรคที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ก.พ. ซึ่งออกให้ไม่เกิน ๒ เดือน
- (๓) ใบสุทธิหรือใบประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรแสดงคุณสมบัติเฉพาะตามที่สมัครสอบพร้อมสำเนา ๒ ฉบับ
- (๔) สำหรับผู้สมัครสอบที่ใช้สิทธิการเป็นข้าราชการ ให้ส่งหนังสือรับรองของผู้บังคับบัญชา โดยใบบทที่ ก.พ. กำหนด

หากพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ จะถือว่าขาดคุณสมบัติ

(คานหลัง)

มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔

ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไปดังต่อไปนี้.-

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี
- (๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง
- (๕) ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถ หรือจิตสิ้นเพื่อนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (๖) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งให้พักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือตามกฎหมายอื่น
- (๗) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๘) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินพันตัว
- (๙) ไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๑๐) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

- (๑๑) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากรัฐวิสาหกิจ
- (๑๒) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก หรือปลดออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือตามกฎหมายอื่น
- (๑๓) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น
- (๑๔) ไม่เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ

สำหรับผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ (๔) ให้มีสิทธิสมัครสอบแข่งขันได้ แต่จะมีสิทธิได้รับบรรจุและแต่งตั้ง เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่สอบแข่งขันได้ต่อเมื่อพ้นจากตำแหน่งข้าราชการ เมืองแล้ว

เฉพาะเจ้าหน้าที่			
<p>๑. ใ้ตรวจรายละเอียดเกี่ยวกับใบสมัครสอบ และคุณสมบัติของผู้สมัครสอบรายนี้แล้ว เห็นว่าถูกต้อง มีสิทธิที่จะสมัครสอบแข่งขันในครั้งนี้ได้ จึงขอส่งแผนกเงินเพื่อไปรับเงินค่าธรรมเนียมสอบ จำนวน..... ตำแหน่ง รวมเป็นเงิน..... บาท</p> <p>.....</p> <p>เจ้าหน้าที่รับสมัคร</p> <p>...../...../.....</p>	<p>๒. แผนกเงินได้รับเงินค่าธรรมเนียมสอบไว้แล้วตามใบเสร็จเลขที่..... เดือน..... พ.ศ..... จึงขอส่งเอกสารการสมัครสอบคืนกองการสอบเพื่อดำเนินการต่อไป</p> <p>.....</p> <p>ผู้รับเงิน</p> <p>...../...../.....</p>	<p>๓. ใ้ตรวจคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะของผู้สมัครสอบในใบสมัครแล้วปรากฏว่า</p> <p><input type="checkbox"/> มีสิทธิสมัครสอบได้</p> <p><input type="checkbox"/> มีปัญหาเรื่อง.....</p> <p>.....</p> <p>ความเห็นเจ้าหน้าที่</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>เจ้าหน้าที่ตรวจคุณสมบัติ</p> <p>...../...../.....</p>	<p>๔. ใ้ตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ ของผู้สมัครสอบแล้ว ปรากฏว่า</p> <p><input type="checkbox"/> มีสิทธิเข้าสอบสัมภาษณ์</p> <p><input type="checkbox"/> ยังขาดหลักฐาน.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ความเห็นเจ้าหน้าที่</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐาน</p> <p>...../...../.....</p>

จะเห็นว่าใบสมัครตามแบบที่ ก.พ.กำหนดนั้น แบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วน คือ.-
ส่วนที่ ๑ สำหรับให้ผู้สมัครสอบกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวของตน

เป็นข้อความสั้น ๆ ประกอบด้วย

- ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ อายุ
- ประกาศนียบัตร หรือปริญญาที่ได้รับ เพื่อแสดงคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งที่

ตนต้องการสมัครสอบ

- ประวัติการทำงาน หรือการฝึกอบรมที่เคยผ่านมา
- ความประสงค์ที่จะเข้ารับสมัครสอบในตำแหน่งใด ระดับใด
- คำรับรองของผู้สมัครว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนด ตลอดจนรายละเอียด

ต่าง ๆ ที่ตนแจ้งในใบสมัครว่าเป็นความจริงทุกประการ

ส่วนที่ ๒ เป็นคำชี้แจงรายละเอียดให้ผู้สมัครสอบทราบเกี่ยวกับ

- หลักฐานที่จะต้องนำมายื่นในการสอบ
- คุณสมบัติทั่วไปที่กำหนดไว้ตาม มาตรา ๒๔ ว่ามีอะไรบ้าง

ส่วนที่ ๓ เป็นข้อความเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการชำระค่าธรรมเนียมการสอบ การตรวจสอบคุณสมบัติและหลักฐานต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอบ

อย่างไรก็ตามแม้ใบสมัครสอบที่ ก.พ.กำหนดจะเข้าหลักเกณฑ์ตามลักษณะสำคัญของใบสมัครสอบดังที่กล่าวไว้ และมีข้อความให้กรอกเพียงสั้น ๆ สะดวกแก่ผู้มาสมัครสอบ แต่ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรจะได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้สมัครสอบให้มากกว่านี้ เช่น เกี่ยวกับสถานะทางครอบครัว ภูมิลำเนา สัญชาติ ศาสนา ความรู้ความสามารถพิเศษ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ และที่สำคัญคือ ควรกำหนดให้มีคำรับรองของบุคคลที่เชื่อถือได้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ที่มาสมัครสอบนี้เป็นบุคคลที่เหมาะสมที่จะเข้ารับราชการได้ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคำนวณความเหมาะสมกับตำแหน่งทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแบบใบสมัครสอบเพื่อเป็นแนวทาง สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี หรือหน่วยงานอื่นๆ นำไปใช้ให้เหมาะสม กับความต้องการ ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๖

ตารางภาพที่ ๖

ใบสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ

- ๑. ชื่อ และ นามสกุล (นาย,นาง,นางสาว) เลขประจำตัวสอบ
- ๒. สัญชาติ ศาสนา
- ๓. เกิดวันที่ เดือน พ.ศ.....
- ๔. ปัจจุบันอายุ ปี เดือน (อายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี
บริบูรณ์นับถึงวันปิดรับสมัคร) ติดอากร
๒๐ สตางค์
- ๕. ตำบลที่เกิด อำเภอ..... จังหวัด.....
- ๖. ที่อยู่ปัจจุบัน..... ถนน..... ตำบล..... อำเภอ.....จังหวัด.....
หมายเลขโทรศัพท์
- ๗. ชื่อบิดา สัญชาติ..... ศาสนา.....อาชีพ.....
- ๘. ชื่อมารดา สัญชาติ..... ศาสนา.....อาชีพ.....
- ๙. สถานภาพทางครอบครัว เป็นโสด
 แต่งงานแล้ว
 หย่าร้าง
- ๑๐. ชื่อสามี หรือ ภรรยา สัญชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ.....
- ๑๑. ชื่อประกาศนียบัตรหรือ สาขาหรือวิชาเอก วิชาการอง สถานศึกษา ปีที่สำเร็จการ
ปริญญาที่ได้รับ ศึกษา
.....
.....
.....
- ๑๒. ความรู้ความสามารถพิเศษ
 - ๑.
 - ๒.
 - ๓.
- ๑๓. ท่านมีความรู้ภาษาใดบ้าง เพียงไร
 - ๑. ภาษา พูด อ่าน เขียน
 - ๒. ภาษา พูด อ่าน เขียน



๑๔. ตำแหน่งงานที่เคยทำมาแล้ว

<u>ตำแหน่ง</u>	<u>สถานที่ทำงาน</u>	<u>ระยะเวลาที่ทำ</u>	<u>สาเหตุที่ออกจากงาน</u>
.....
.....
.....

๑๕. ปัจจุบันทำงานอยู่ในตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

๑๖. ข้าพเจ้าขอสมัครสอบแข่งขัน เพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่ง.....
ระดับ และได้ส่งค่าธรรมเนียมการสอบเป็นเงิน บาท
(.....) มาพร้อมใบสมัครนี้แล้ว

๑๗. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

(๑) ข้าพเจ้ามีคุณสมบัติทั่วไปครบถ้วนตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และมีคุณสมบัติเฉพาะตรงตามประกาศรับสมัครสอบในตำแหน่งที่สมัครสอบ

(๒) ขอความตามที่ข้าพเจ้าแจ้งในใบสมัครสอบข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ.

(ลงชื่อ) ผู้สมัคร

ยื่นใบสมัครสอบวันที่ ... เดือน.....พ.ศ.....

วันที่ เดือน..... พ.ศ.....

ข้าพเจ้า รับราชการในตำแหน่ง..... ระดับ.....

เกี่ยวข้องกับ กับผู้สมัคร ขอรับรองว่าผู้สมัครเป็นผู้มีความประพฤติดีไม่เคยมีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย มีคุณสมบัติทั่วไปครบถ้วนตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และขอความตามที่ผู้สมัครกล่าวข้างต้นนี้ถูกต้องตามความเป็นจริงทุกประการ.

(ลงชื่อ) ผู้รับรอง

เฉพาะเจ้าหน้าที่

<p>๑. ได้ตรวจรายละเอียดเกี่ยวกับใบสมัครสอบ และคุณสมบัติของผู้สมัครสอบรายนี้แล้วเห็นว่า ถูกต้อง มีสิทธิที่จะสมัครสอบแข่งขันในครั้งนี้ได้ จึงขอส่งส่วนการคลัง เพื่อได้ไปรกรับเงินค่าธรรมเนียมสอบจำนวน ตำแหน่ง บาท</p> <p>.....</p> <p>เจ้าหน้าที่รับสมัคร</p> <p>...../...../.....</p>	<p>๒. ส่วนการคลังได้รับเงินค่าธรรมเนียมสอบไว้แล้วตามใบเสร็จ เลขที่.....เดือน..... พ.ศ..... จึงขอส่งเอกสารการสมัครสอบคืนสำนักงานเลขาธิการจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป</p> <p>.....</p> <p>ผู้รับเงิน</p> <p>...../...../.....</p>	<p>๓. ได้ตรวจสอบคุณสมบัติทั่วไปคุณสมบัติเฉพาะ และหลักฐานต่างๆของผู้สมัครสอบแล้ว ปรากฏว่า</p> <p>() มีสิทธิเข้าสอบได้</p> <p>() มีปัญหาเรื่อง.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ความเห็นเจ้าหน้าที่</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>เจ้าหน้าที่ตรวจคุณสมบัติ</p> <p>...../...../.....</p>
--	--	--

ใบสมัคร สอบแข่งขันที่ผู้เขียนได้กำหนดขึ้นนี้ จะเห็นได้ว่าเข้าหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ ลักษณะสำคัญของใบสมัคร สอบครั้งทีกลาวมาทั้ง ๓ ข้อ และยังมีสาระสำคัญอื่น ๆ เพื่อให้เกิด ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยแบ่งออกเป็น ๖ ส่วน คือ.-

๑. ประวัติส่วนตัวของผู้สมัครสอบ เริ่มตั้งแต่ข้อ ๑ - ๑๐ มีลักษณะเป็นคำถาม สั้น ๆ เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวของผู้สมัครสอบ เช่น ชื่อ นามสกุล อายุ สัญชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา บิดา มารดา และสถานภาพทางครอบครัว เป็นต้น

๒. ประวัติการศึกษาและความรู้ความสามารถพิเศษ เริ่มตั้งแต่ข้อ ๑๑ - ๑๓ โดยถามเฉพาะการศึกษาชั้นสูงสุดที่ได้รับ เพื่อต้องการทราบว่าผู้สมัครสอบมีคุณสมบัติ เฉพาะที่จะใช้สมัครสอบตรงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งหรือไม่ ส่วนความรู้ ความสามารถพิเศษนั้นไม่จำกัดว่าจะจะเป็นไปในด้านใด ผู้สมัครสอบสามารถตอบได้ในทุกเรื่อง ที่ตนมีความสามารถ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาว่าบุคคลผู้นี้มีความเหมาะสมกับหน้าที่ การงานเพียงใดสามารถอำนวยประโยชน์อื่นใดให้แก่หน่วยงานได้บ้าง

๓. ประวัติการทำงาน ปรากฏอยู่ในข้อ ๑๔ - ๑๕ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้สมัคร เคยมีประสบการณ์ในการทำงานด้านใดมาแล้ว และมีความเกี่ยวข้องกับตำแหน่งงาน ที่มาสมัครสอบนี้หรือไม่ ตลอดจนสาเหตุที่ต้องออกจากงานว่าเป็นเพราะเหตุใด

๔. การแจ้งความประสงค์ในการสมัครสอบ ว่าต้องการสมัครสอบในตำแหน่งใด ระดับใด จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเท่าไร ซึ่งปรากฏอยู่ในข้อ ๑๖

๕. คำรับรองของผู้สมัครสอบและคำรับรองของผู้ที่เชื่อถือได้ เพื่อรับรองว่าผู้สมัคร เป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนด และข้อความทั้งหลายที่ผู้สมัครเขียนลงในใบสมัครนั้น ถูกต้องทุกประการ สำหรับผู้รับรองที่เชื่อถือได้นี้ต้องเป็นข้าราชการประจำในระดับ ๔ ขึ้นไป และเป็นผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัครสอบเป็นอย่างดี

๖. เป็นข้อความและหลักฐานเฉพาะของเจ้าหน้าที่ ๓ ฝ่าย ได้แก่

- เจ้าหน้าที่รับสมัคร
- เจ้าหน้าที่การเงิน
- เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติ

สำหรับที่จะลงความเห็นว่าคุณสมัครสอบเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด และมีหลักฐานมาแสดง

ครบหรือไม่ ใต้เสียดำกรรมเนียม เหาไร ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ
เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นการควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวด้วย

๑.๖ หลักฐานที่ใช้ในการสมัครสอบ

ในประกาศรับสมัครสอบแข่งขันจะกำหนดให้ผู้สมัครสอบนำหลักฐานและ
เอกสารต่าง ๆ มาแสดงแก่เจ้าหน้าที่รับสมัคร เพื่อเป็นการยืนยันและตรวจสอบว่าบุคคล
ผู้มาสมัครสอบนั้น เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น ตรวจสอบอายุ
โดยดูจากสำเนาทะเบียนบ้านหรือสูติบัตร ตรวจสอบคุณวุฒิจากใบสุทธิหรือปริญญาบัตร
เป็นต้น สำหรับหลักฐานที่ ก.จ.กำหนดไว้ในการสอบแข่งขันมีดังนี้ คือ.-

๑. รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวก ไม่ใส่แว่นตาคำ ขนาด ๓ x ๔ ซม.
ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๑ ปี ๓ รูป
๒. ทะเบียนบ้าน สูติบัตร บัตรประจำตัวประชาชน หรือใบกองเกิน
ทหารอย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมสำเนา ๑ ฉบับ
๓. ใบรับรองแพทย์แสดงว่าไม่เป็นโรคต้องห้ามตามกฎหมาย ก.พ.
ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๑๘) พร้อมสำเนา ๑ ฉบับ
๔. ใบสุทธิประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตร แสดงคุณสมบัติเฉพาะตาม
ที่ใช้สมัครสอบพร้อมสำเนา ๒ ฉบับ
๕. สำหรับผู้สมัครสอบที่ใช้สิทธิการเป็นข้าราชการให้ส่งหนังสือรับรอง
ของผู้บังคับบัญชาตามแบบที่ ก.พ.กำหนด
๖. หลักฐานอื่น ๆ เช่น ทะเบียนสมรส ใบเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล

สำหรับผู้เขียนมีความเห็นว่าหลักฐานสำคัญที่จะขาดมิได้ คือ เอกสารในข้อ ๑ - ๔
ซึ่งผู้สมัครต้องนำมายื่นพร้อมสำเนา เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับสมัครตรวจหลักฐานถูกต้องแล้วก็จะ
ส่งตนฉบับคืนให้ผู้สมัครสอบไปเก็บเฉพาะสำเนาไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความยุ่ง
ยากในการมาขอตนฉบับคืนภายหลัง

ขอเสนอแนะ

หลักฐานต่าง ๆ ที่ต้องนำมาใช้ในการสมัครสอบดังกล่าว นั้น ผู้เขียนเห็นว่า หลักฐานที่ควรนำมาพิจารณา ได้แก่ ใบรับรองแพทย์ ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญที่รับรองว่าผู้สมัครสอบนั้น ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถหรือ จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นโรคตามที่กำหนดไว้ใน กฎ ก.พ. ซึ่งได้แก่

- โรคเรื้อน
- วัณโรคในระยะอันตราย
- โรคเท้าช้างในระยะที่ปรากฏอาการนำรังเกียจแก่สังคม
- โรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง
- โรคพิษสุราเรื้อรัง

โดยแพทย์ผู้รับรองต้องเป็นแพทย์ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตให้ประกอบโรคศิลป์ แผนปัจจุบันชั้น หนึ่ง สาขาเวชกรรม^{๑๓}

ความเชื่อถือได้ของใบรับรองแพทย์ เรื่องนี้เป็นปัญหาที่ควรนำมาพิจารณา เพราะส่วนมากแพทย์ที่ออกใบรับรองแพทย์ให้มักไม่ได้ทำการตรวจร่างกายอย่างจริงจัง หรือผู้มาสมัครสอบมักจะไปขอร้องให้แพทย์ตามคลินิกออกใบรับรองให้แล้วจ่ายเงินเป็น ค่าตอบแทน ทำให้คำรับรองนั้นไม่ได้ผลตามต้องการ ทางแก้ไขเรื่องนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากแพทย์ผู้ตรวจ ควรทำการตรวจร่างกายกันอย่างจริงจังคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นใหญ่มิใช่หวังค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย หรือหากเป็นได้ หน่วยงานที่รับสมัครอาจจัดให้มีแพทย์คอยตรวจร่างกายผู้มาสมัครสอบโดยเฉพาะเพื่อ แก้ปัญหาดังกล่าว

ใบรับรองของจิตแพทย์ มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ใ้ระบุว่าผู้ที่เข้ารับราชการได้นั้นต้องไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือนไม่

^{๑๓} ขอความปรากฏในใบรับรองแพทย์ตามแบบที่ ก.พ. กำหนด

สมประกอบ ฉะนั้น เพื่อให้จะให้คำรับรองแพทย์นี้สมบูรณ์ และเชื่อถือได้ที่สุดก็ควรมีหลักฐาน หรือใบรับรองของจิตแพทย์รับรองว่าผู้สมัครสอบเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติ งานได้ เพราะเรื่องจิตพื้นเพื่อนนี้อาจเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่าง ๆ กัน บางคนมีอาการ สังเกตได้แต่บางคนอาจมีอาการ เกิดขึ้นในบางขณะ จึงควรให้จิตแพทย์เป็นผู้ตรวจได้แน่นอน และขณะนี้กรมการปกครองก็ได้เริ่มดำเนินการในเรื่องนี้เป็นแห่งแรกในประเทศไทย^{๑๔}

การยื่นแสดงหลักฐาน ทำได้ ๒ วิธี คือ.-

๑. ยื่นหลักฐานทั้งหมดตามที่กำหนดไว้ในวันที่มาสมัคร
๒. ยื่นเฉพาะรูปถ่ายในวันที่มาสมัคร ส่วนหลักฐานอื่น ๆ ให้นำมายื่นภายหลังได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่หลังวันสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง^{๑๕}

เมื่อต้องการให้ผู้สมัครสอบยื่นหลักฐานตามวิธีใด ก็ต้องแจ้งให้ผู้สมัครสอบทราบใน ประกาศรับสมัครด้วย เพื่อให้ผู้สมัครสอบจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง สำหรับการยื่นหลักฐานตามวิธี ที่ ๒ นั้น ใช่ว่าได้ทีไรก็จะได้มาสมัครสอบเป็นจำนวนมาก เพราะช่วยลดภาระ ของเจ้าหน้าที่รับสมัครและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติไม่ต้องมาเสียเวลาตรวจสอบหลักฐานจำนวนมาก ๆ และเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสมัครสอบด้วย

อย่างไรก็ตามหลักฐานดังกล่าวทั้งหมดผู้สมัคร จะต้องนำมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ รับสมัคร หรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติก่อนวันสอบ หรือภายในวันสอบภาคความเหมาะสม กับตำแหน่งจึงจะมีสิทธิเข้าสอบได้ เพราะเจ้าหน้าที่ต้องตรวจหลักฐานให้ถูกต้อง เพราะหากสอบไปแล้วภายหลัง ปรากฏว่าบุคคลผู้นั้นขาดคุณสมบัติบางอย่างก็ทำให้เสีย เวลาโดยใช่เหตุ

๑.๗ การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบ

นับว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งเปรียบเสมือนบันไดขั้นแรกในการรับสมัคร บุคคลเข้ารับราชการ เพราะหากบุคคลใดไม่มีคุณสมบัติตามกำหนดแล้วก็ย่อมไม่มีสิทธิ์สมัคร สอบ

^{๑๔} สัมภาษณ์ คุณสงคราม กอสุทธิวีร์กุล , หัวหน้าฝ่ายการสอบ กองอัตรากำลัง และส่งเสริมสมรรถภาพ

^{๑๕} กระทรวงมหาดไทย หนังสือ ที่ มท.๐๓๒๔/ว.๑๒ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๔

วิธีการในการตรวจสอบคุณสมบัติ

ในประกาศรับสมัคร สอบแข่งขันได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าสอบไว้ว่า

๑. ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘

๒. เป็นผู้มีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง การตรวจสอบคุณสมบัติดังกล่าวนี้มีวิธีตรวจสอบได้ ๓ ทาง คือ.-

(๑) ตรวจสอบได้เองจากหลักฐานที่ผู้สมัครสอบนำมายื่น เช่น ตรวจสอบอายุและสัญชาติจากทะเบียนบ้าน ตรวจสอบคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งว่ามีคุณสมบัติตามต้องการหรือไม่ จากปริญญาบัตร หรือประกาศนียบัตร เป็นต้น

(๒) ตรวจสอบโดยอาศัยหลักฐานที่ผู้อื่นรับรองให้ เช่น ใบรับรองแพทย์ หรือ คำรับรองของบุคคลที่เชื่อถือได้

(๓) จากการที่ผู้สมัครรับรองเองในใบสมัครจะมีคำรับรองของผู้สมัครว่าตนเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติต่าง ๆ ครบถ้วน ทั้งคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามที่กำหนด นอกจากนั้นหากยังมีข้อสงสัย เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติก็อาจสอบถามไปทางสันติบาล ก.พ. ก.จ. หรือศร.ภาซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ หรือสอบถามไปยังผู้บังคับบัญชาเดิม หรือหน่วยงานเดิมที่ผู้สมัครสอบเคยทำงานอยู่ก็ได้

อย่างไรก็ตามแม้จะได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มาสมัครสอบ ตามวิธีการดังกล่าวนี้แล้วแต่ก็มิใช่ว่าคุณสมบัติบางอย่างที่กว่าจะตรวจสอบได้ต้องอาศัยเวลานาน ฉะนั้นหากมีปัญหาเกิดขึ้นภายหลังว่าบุคคลที่สอบแข่งขันได้แล้ว และกำลังรอการบรรจุหรือได้รับการบรรจุให้เข้ารับราชการแล้วไม่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนด โดยไม่ได้รับการยกเว้นในกรณีที่ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ หรือขาดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งโดยมิได้รับอนุมัติจาก ก.พ. กฎหมายก็ได้วางข้อกำหนดไว้ว่าให้ระงับการบรรจุและแต่งตั้งผู้ที่สอบได้ชั้นบัญชีไว้แล้วนั้น หรือให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุให้ผู้นั้นออกจากราชการได้โดยพลันหากบุคคลนั้นได้รับการบรรจุแล้ว^{๑๖}

^{๑๖} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘, มาตรา ๔๑ และ ๕๘

จะเห็นได้ว่าเรื่องคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาบริหารงานนั้น เป็นสิ่งสำคัญมาก เจ้าหน้าที่ตรวจคุณสมบัติของพิจารณาเรื่องนี้ให้ละเอียดถี่ถ้วน และในกฎหมายก็ได้เน้นถึงความสำคัญของเรื่องนี้ไว้อย่างแน่ชัด ผู้ใดที่พยายามบิดเบียงข้อเท็จจริงก็ไม่สามารถรอดพ้นไปได้

๑.๘ การกำหนดเลขที่ประจำตัวสอบ

ในวันรับสมัครสอบเมื่อผู้สมัครสอบมาขึ้นใบสมัครต่อเจ้าหน้าที่รับสมัคร และเจ้าหน้าที่ใดตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ ถูกต้องแล้ว หรือถ้าหากไม่มีการตรวจสอบหลักฐานในตอนแรก คือให้ยื่นเฉพาะใบสมัครและรูปถ่าย เจ้าหน้าที่ก็จะรับใบสมัครไว้และเขียนหมายเลขประจำตัวสอบลงในใบสมัคร โดยเรียงตามลำดับผู้ที่มาสมัครก่อนแล้วจึงให้ผู้สมัครไปชำระเงินค่าธรรมเนียมการสอบที่เจ้าหน้าที่การเงินต่อไป

สำหรับกรณีที่มีผู้มาสมัครสอบมาก ๆ ต้องใช้เจ้าหน้าที่รับสมัครสอบหลายคน การกำหนดเลขประจำตัวผู้เข้าสอบ โดยให้เรียงตามลำดับผู้มาขึ้นใบสมัครก่อนหลังนั้นก็ สามารถทำได้โดยจัดเจ้าหน้าที่คอยจ่ายบัตรหมายเลขให้ผู้ที่มาสมัครสอบ หมายความว่าผู้มาสมัครสอบทุกคนจะต้องมารับหมายเลขของตนก่อน แล้วจึงไปขึ้นใบสมัครสอบตามโต๊ะที่ได้จัดไว้ โดยเจ้าหน้าที่รับสมัครจะถือเอาหมายเลขที่ผู้สมัครถือมานั้นเป็นหมายเลขประจำตัวสอบของผู้สมัครด้วย

๑.๙ การออกบัตรประจำตัวผู้มีสิทธิ์เข้าสอบ

การรับสมัครสอบแข่งขันที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการไปนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่รับสมัครได้ตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ ถูกต้องแล้วก็จะรับใบสมัครไว้แล้วให้ผู้สมัครชำระค่าธรรมเนียมการสอบ และออกใบเสร็จให้เป็นหลักฐาน มิได้มีหลักฐานอย่างอื่นมอบให้เพื่อแสดงว่าบุคคลผู้นี้ได้มาสมัครสอบ โดยถูกต้อง และมีสิทธิ์ที่จะเข้าสอบได้ ฉะนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรจะได้มีการออกบัตรประจำตัวให้แก่ผู้เข้าสอบ เพื่อเป็นหลักฐานนำมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ในกรณีต่าง ๆ เช่น ในวันที่มาสอบขอเขียน วันสอบสัมภาษณ์ หรือวันรายงานตัวเพื่อรับการบรรจุเป็นต้น เพื่อป้องกันมิให้ผู้อื่นสวมรอยเข้ามาสอบแทน

ลักษณะของบัตรประจำตัวผู้เข้าสอบ

บัตรประจำตัวผู้เข้าสอบควรมีขนาด เล็กกระทัดรัดพอที่จะพกติดตัวหรือใส่ในกระเป๋าเสื้อได้สะดวก และใช้กระดาษแข็งพอสมควร เพื่อรักษาสภาพให้คงทนเพราะผู้สอบจำเป็นต้องใช้หลายครั้ง ขอความในบัตรควรประกอบด้วย.-

๑. ชื่อ และนามสกุล ของผู้สมัครสอบ
๒. รูปถ่าย ๑ รูป
๓. เลขประจำตัวสอบ
๔. ตำแหน่งและระดับที่ทำการสอบ
๕. ลายมือชื่อผู้สมัครสอบ
๖. ลายมือชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ออกบัตร
๗. ค่าเดือนในการใช้บัตร

(ตัวอย่างบัตรประจำตัวสอบดูได้จากภาคผนวก... ก. หน้า ๒๐๙.)

การจ่ายบัตรประจำตัวผู้เข้าสอบ

บัตรประจำตัวผู้เข้าสอบนี้จะแจกให้ผู้มาสมัครได้ ๒ กรณี คือ.-

(๑) ออกบัตรให้ในวันที่ยื่นสมัครมาสมัครสอบ คือ หลังจากที่เจ้าหน้าที่รับใบสมัครและตรวจหลักฐานต่าง ๆ แล้ว ก็ออกบัตรให้เลย

(๒) ออกบัตรให้หลังจากที่ได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าสอบแล้ว โดยกำหนดนัดหมายให้ผู้สมัครมารับบัตรอีกครั้งหนึ่ง

๒. การแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ในการสอบ

๒.๑ คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน

เพื่อให้การสอบแข่งขันดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ก.พ. ได้กำหนดให้ผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน ตั้งกรรมการดำเนินการสอบขึ้นมาไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยให้มีประธานกรรมการ ๑ คน และมีตัวแทนของ ก.พ. เข้าร่วม ๑ คน ด้วย^{๑๗} เป็นที่น่านั่งเกล้าว่าการแต่งตั้งกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน หรือกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอบ เช่น กรรมการออกข้อสอบ กรรมการประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่ง เป็นต้น มิให้มีกฎหมายหรือระเบียบการใดที่กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาทำหน้าที่กรรมการดังกล่าว ว่าต้องมีคุณสมบัติอย่างไร คำรงตำแหน่งในระดับใด เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้อำนาจแต่งตั้งว่าจะพิจารณาเลือกบุคคลใดเป็นกรรมการจึงจะเหมาะสม

^{๑๗}

- ทำหน้าที่ควบคุมการสอบให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต ยุติธรรม เป็นต้นว่าจัดให้มีการประชุมกรรมการและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการสอบ กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานให้สอดคล้องและประสานกัน พร้อมทั้งติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด

ในการสอบแข่งขันท้องที่การบริหาร ส่วนจังหวัดคอบลราชธานี ได้ดำเนินการไปนั้น คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน นอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้วยังทำหน้าที่ดำเนินงานในฐานะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบอีกด้วยคือ.-

๑. ทำหน้าที่เป็นกรรมการออกข้อสอบ
๒. ทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจข้อสอบ
๓. ทำหน้าที่ประเมินผลภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง

ซึ่งการดำเนินการในฐานะกรรมการชุดต่าง ๆ เหล่านี้มีได้ทำเป็นคำสั่งแต่งตั้งตนเองขึ้นมา แต่พึงถือปฏิบัติเป็นการภายใน ซึ่งก็ได้มีคำอธิบายแต่ประการใด เพราะในหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสอบได้กำหนดว่า คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน "อาจ" ตั้งกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้นมาปฏิบัติงานได้ หากกรรมการดำเนินการสอบจะพึงปฏิบัติกรต่าง ๆ เสียเองก็ย่อมทำได้เช่นกัน

แต่การใช้กรรมการเพียงชุดเดียวปฏิบัติหน้าที่หลาย ๆ อย่างก็ย่อมมีทั้งผลดีและผลเสียเกิดขึ้น คือ.-

ผลดี - ไม่ต้องใช้เจ้าหน้าที่หลายคนหลายฝ่าย ทำให้การดำเนินงานคล่องตัว ผลงานที่ทำได้ต่อเนื่องกัน หากมีการปรึกษาหารือหรือตัดสินใจปัญหาใด ๆ ก็ลงมติได้ง่าย

ผลเสีย - ในกรณีที่มีผู้เข้าสอบมาก ๆ หากใช้กรรมการชุดเดียวทำหน้าที่หลายอย่างย่อมทำให้เกิดความล่าช้า

- อีกประการหนึ่งถ้ากรรมการที่ตั้งขึ้นมามีการไม่สุจริต มีการช่วยเหลือพวกพ้องทำให้เกิดการทุจริตได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตามหากมีการแต่งตั้งกรรมการหลายชุดหลายคน การทุจริตก็เกิดขึ้นได้ง่ายอีกเช่นกัน เพราะเมื่อมีคนมากก็ย่อมมีคนไม่ดีเกิดขึ้นได้ง่าย

ฉะนั้นการตั้งกรรมการหลายชุดหรือจะใช้กรรมการชุดเดียว ก็มีทั้งข้อดีข้อเสียหาข้อยุติไม่ได้ เพราะการดำเนินการอันใดก็ตามย่อมขึ้นอยู่กับตัวคนเป็นปัจจัยสำคัญ หากได้บุคคลที่ซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม การดำเนินงานก็ย่อมได้ผลสมความมุ่งหมาย ดังนั้นการพิจารณาตัวบุคคลใหม่ปฏิบัติงานใดนั้น จึงต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบที่สุด

๒.๒ คณะกรรมการออกข้อสอบ

ผู้เขียนมีความเห็นว่าคณะกรรมการที่สำคัญที่สุดในการสอบ ได้แก่ คณะกรรมการออกข้อสอบ เพราะเป็นผู้ที่ตองนำหลักสูตรที่ใช้ในการสอบมาปฏิบัติโดยตรง เพื่อให้การสอบได้มาตรฐานสมความมุ่งหมาย ฉะนั้น ผู้ที่จะเป็นกรรมการออกข้อสอบควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ.-

๑. เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในวิชาที่จะออกข้อสอบนั้น ๆ
๒. มีความรู้ในเรื่องการทดสอบ และกรรวัดผลดีพอสมควร
๓. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต เพราะเป็นผู้ที่กำความลับสำคัญที่สุด

ของการสอบไว้

หน้าที่ของกรรมการออกข้อสอบ

๑. ศึกษาหลักสูตร เกี่ยวกับวิชาที่ตนจะออกข้อสอบให้เข้าใจว่าจุดมุ่งหมายของการสอบในวิชานั้น ๆ ต้องการวัดผลในเรื่องใด ควรใช้วิธีการทดสอบแบบใด จึงจะได้ผล
๒. ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้ที่จะมาปฏิบัติงานว่าต้องการผู้มีความรู้ระดับใด มาปฏิบัติงานอะไรบ้าง เพื่อจะได้ออกข้อสอบให้วัดความรู้ความสามารถได้ตามต้องการ

๓. รับผิดชอบดูแลรักษาข้อสอบของตนมิให้เกิดการรั่วไหล เมื่อออกข้อสอบเรียบร้อยแล้วก็ส่งมอบให้ประธานกรรมการดำเนินการสอบต่อไป

สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธาธาณี ได้กำหนดหน้าที่ของกรรมการออกข้อสอบไว้ว่า ให้กรรมการแต่ละคนส่งมอบข้อสอบ ซึ่งต้องบรรจุซองผนึกไว้แน่นหนา มีลายเซ็นต์กำกับมอบให้ประธานกรรมการดำเนินการสอบแข่งขันในเช้าวันสอบ หรือก่อนเวลาที่จะสอบวิชานั้น ๆ อย่างน้อย ๑ ชั่วโมง และกรรมการผู้ออกข้อสอบวิชานั้น ๆ ต้องดูแลควบคุม การพิมพ์ข้อสอบ การโรเนียว และการแจกข้อสอบให้แก่ผู้เข้าสอบจนแล้ว

เสร็จในวิชาของตน และอยู่ประมาณ ๑๕ - ๒๐ นาที จนไม่มีผู้ใดชกักรวมปัญหาใดแล้ว จึงจะถือว่าสิ้นสุดงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของตน

๒.๓ คณะกรรมการควบคุมห้องสอบ

ในการสอบแข่งขันทุกครั้งจำเป็นต้องมีกรรมการควบคุมห้องสอบ เพื่อให้การสอบดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ป้องกันมิให้เกิดการทุจริต ฉะนั้น กรรมการควบคุมห้องสอบนี้ จึงต้องคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และควรมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไป เพราะต้องเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลการสอบในห้องของตน และสามารถตัดสินใจปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้นในห้องสอบได้ และเพื่อให้การควบคุมห้องสอบเป็นไปตามระเบียบอันเดียวกัน คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขันควรที่จะได้กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมห้องสอบไว้เป็นแนวทางปฏิบัติด้วย เป็นต้นว่า การกำหนดเวลาให้กรรมการคุมสอบไปถึงสนามสอบ การใช้สัญญาณการแจกข้อสอบ การเก็บข้อสอบ เป็นต้น

หน้าที่ของกรรมการควบคุมห้องสอบ

เนื่องจากการสอบแข่งขันที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการไปนั้น มีผู้เข้าสอบจำนวนไม่มาก ใช้ห้องสอบเพียงห้องเดียว ฉะนั้น จึงจัดให้มีกรรมการคุมห้องสอบเพียง ๑ ชุด ประกอบด้วย

- | | |
|------------------------------|---------------------|
| ๑. เลขานุการจังหวัด | ประธานกรรมการ |
| ๒. ผู้ช่วยเลขานุการจังหวัด | กรรมการ |
| ๓. หัวหน้าหมวดการเจ้าหน้าที่ | กรรมการและเลขานุการ |

โดยมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้ คือ -

๑. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการสอบ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องโทรเนียว กระจกใส กระจกโทรเนียว ของเอกสาร ฯลฯ
๒. ให้สัญญาณกำหนดเวลาเข้าห้องสอบ กำหนดเวลาลงมือทำข้อสอบและสัญญาณหมดเวลาการสอบ
๓. ร่วมเป็นพยานในการเปิดซองข้อสอบ ซึ่งประธานกรรมการดำเนินการสอบจะเป็นผู้เปิดซอง และมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
๔. ควบคุมการพิมพ์ข้อสอบ แจกข้อสอบ ควบคุมไปกับการกรรมการออกข้อสอบ
๕. ตรวจสอบจำนวนผู้เข้าสอบว่ามาครบหรือไม่ มีใครปลอมแปลงมาหรือไม่ ผู้ใดขาดสอบต้องบันทึกไว้

๖. ก่อนแจกกระดาษคำตอบกรรมการคุมห้องสอบทุกคนต้องเซ็นชื่อไว้บนหัวกระดาษคำตอบทุกแผ่น

๗. ชี้แจงให้ผู้เข้าสอบทราบถึงระเบียบปฏิบัติในการสอบ หรือคำสั่งในการทำข้อสอบวิชานั้น ๆ

๘. เมื่อหมดเวลาให้เรียกเก็บกระดาษคำตอบ และข้อสอบทุกแผ่นคืน จัดการเรียงกระดาษคำตอบตามหมายเลขประจำตัวสอบ เบ็ดเสร็จกัน ผนึกใส่ซองที่ตราครุฑประทับ พร้อมทั้งเซ็นชื่อกำกับทุกคน แล้วจึงส่งมอบของกระดาษคำตอบนั้นให้ประธานกรรมการดำเนินการสอบต่อไป

๙. ระหว่างที่ทำการสอบต้องควบคุมมิให้ผู้เข้าสอบกระทำการทุจริตในการสอบใดที่กล่าวมานี้เป็นหน้าที่หลักที่พึงถือปฏิบัติ ส่วนระเบียบปฏิบัติอื่น ๆ เกี่ยวกับการควบคุมห้องสอบก็ถือปฏิบัติตามระเบียบที่จังหวัดกำหนดขึ้น และในการสอบทุกครั้งที่ผ่านมาปรากฏว่าการควบคุมห้องสอบใดดำเนินไปอย่างเรียบร้อยไม่มีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น

๒.๔ กรรมการตรวจข้อสอบ

ในการสอบแข่งขันที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการไปนั้น ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจข้อสอบขึ้นมาเป็นทางการ เพราะถือว่าหากผู้ใดทำหน้าที่ออกข้อสอบแล้วก็ต้องมีหน้าที่ตรวจข้อสอบด้วย จึงเป็นที่เข้าใจกันว่า กรรมการตรวจข้อสอบก็คือกรรมการชุดเดียวกับกรรมการออกข้อสอบนั่นเอง นอกจากนี้ในการสอบครั้งนั้นมีผู้เข้าสอบเป็นจำนวนมาก และข้อสอบที่ใช้ก็เป็นข้อสอบแบบปรนัย ซึ่งสะดวกในการตรวจ คณะกรรมการดำเนินการสอบอาจพิจารณาแต่งตั้งกรรมการตรวจข้อสอบเพิ่มขึ้นเพื่อให้การตรวจดำเนินไปอย่างรวดเร็วก็ได้ ซึ่งทั้งนี้ก็ต้องพิจารณาเลือกบุคคลที่มีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะทำการตรวจข้อสอบได้

หน้าที่ของกรรมการตรวจสอบ

หน้าที่โดยตรงของกรรมการตรวจสอบก็คือ การตรวจสอบนั่นเอง โดยทำการตรวจและให้คำแนะนำด้วยความยุติธรรม ไม่มีการทุจริต หรือช่วยเหลือพรรคพวกของคน แต่ในบางหน่วยงานอาจจะมีการกำหนดระเบียบปฏิบัติในการตรวจสอบไว้ เพื่อป้องกันการทุจริต เช่น

จัดทำรหัสแทนชื่อและเลขประจำตัวของผู้เข้าสอบ ซึ่งผู้ตรวจไม่มีโอกาสทราบได้ว่าตนเองตรวจสอบของใคร ไม่มีโอกาสช่วยเหลือพวกพ้องหรือคนที่มาฝากฝังได้ หรือห้ามมิให้กรรมการเอาข้อสอบไปตรวจที่บ้าน ต้องตรวจรวมกันในห้องที่จัดไว้เฉพาะ เป็นต้น ฉะนั้น หน้าที่ของกรรมการตรวจสอบจึงต้องถือปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้คือ.-

- ให้ความยุติธรรมที่สุด
- รับผิดชอบให้เสร็จจ้ดโดยเร็วอย่าทิ้งไว้ให้ล่าช้าเป็นงานพอกหางหมู
- อ่านคำตอบให้ละเอียดอย่าอ่านลบก ๆ
- รักษาความลับเกี่ยวกับคะแนนต่าง ๆ

๒.๕ กรรมการประเมินผลภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง

กรรมการชุดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน เพราะคะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง เป็นคะแนนสำคัญอันหนึ่งที่จะตัดสินว่าบุคคลผู้นี้มีความเหมาะสมที่จะเข้ามาปฏิบัติงานหรือไม่ บางคนสอบข้อเขียนได้แล้ว แต่พอมาถึงการสัมภาษณ์อาจจะสอบตกก็ได้ ฉะนั้น กรรมการชุดนี้จึงต้องเป็นผู้ที่สามารถวินิจฉัยและตัดสินใจ ทั้งยังต้องเป็นผู้มองเห็นการณ์ไกลว่าผู้ใดที่เหมาะสมที่จะรับราชการต่อไป สำหรับหน้าที่ของกรรมการชุดนี้เขียนจะได้อีกโดยละเอียดในเรื่องการประเมินผลภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งต่อไป

จะเห็นว่าคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสอบก็มีตั้งที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งกรรมการบางชุดก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม หรือคณะกรรมการดำเนินการสอบอาจจะไม่ตั้งกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้นมาเลยก็ได้ คือ ทำหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งหมดด้วยตนเอง ดังเช่น การสอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี คณะกรรมการดำเนินการสอบก็ทำหน้าที่หลายอย่าง เป็นทั้งผู้ควบคุมดูแลการสอบ เป็นผู้ออก

ขอสอบ ตรวจขอสอบ และทำการสอบสัมภาษณ์ด้วย ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาก็ไม่ได้มีปัญหาใด ๆ และไม่มีคำครหานินทาใด ๆ เกิดขึ้นด้วย

๓. การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าสอบ

เมื่อการรับสมัครสอบได้เสร็จสิ้นลงแล้ว กรรมการตรวจสอบคุณสมบัติก็จะทำการตรวจสอบหลักฐานและคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้สมัครอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงเสนอเรื่องต่อผู้ดำเนินการสอบเพื่อทำการประกาศรายชื่อและเลขประจำตัวสอบของผู้ที่มีสิทธิ์เข้าสอบ โดยต้องประกาศให้ทราบก่อนวันสอบไม่น้อยกว่า ๗ วัน การประกาศรายชื่อและเลขประจำตัวสอบ อาจทำได้ ๒ วิธี คือ.-

๓.๑ เรียงตามลำดับผู้เข้าสอบที่มาสมัครก่อน - หลัง

หมายความว่าผู้ใดมาสมัครสอบเป็นคนแรกก็ใดหมายเลขประจำตัวสอบหมายเลข ๑ และเรียงลำดับต่อไป การเรียงลำดับโดยวิธีนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย คือ.-

ข้อดี สะดวกแก่เจ้าหน้าที่รับสมัคร เมื่อผู้ใดมาสมัครก็เขียนเลขประจำตัวสอบกำกับไว้ในใบสมัครได้เลย ไม่ต้องมาเสียเวลาเรียงลำดับที่หลัง

ข้อเสีย ผู้ที่มาสมัครสอบมักจะนัดกันมาสมัคร เป็นกลุ่ม หากได้เลขประจำตัวสอบเรียงลำดับกันอาจทำให้เกิดการทุจริตในห้องสอบได้ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ อาจแก้ไขได้โดยจัดที่นั่งสอบในห้องสอบให้มีระยะห่างกัน หรือจัดเลขที่นั่งให้สลับกัน เป็นต้น เพื่อป้องกันการทุจริต

๓.๒ เรียงตามลำดับชื่อโดยอาศัยพยัญชนะเป็นหลัก เริ่มตั้งแต่ ก - ฮ

วิธีนี้เจ้าหน้าที่จะต้องนำรายชื่อของผู้สมัครสอบทั้งหมดมาเรียงตามลำดับตัวอักษร เพื่อกำหนดเลขประจำตัว ซึ่งก็มีทั้งข้อดี และข้อเสีย เช่นกัน คือ.-

ข้อดี เป็นการแยกผู้สมัครสอบให้กระจายกันออกไปไม่ให้เกาะกลุ่มอันจะก่อให้เกิดการทุจริตตั้งที่ใดกล่าวมาแล้ว สะดวกแก่ผู้สมัครสอบในการตรวจดูรายชื่อว่าตนมีสิทธิ์เข้าสอบหรือไม่

ข้อเสีย วิธีนี้ทำความยุ่งยากให้แก่เจ้าหน้าที่ที่จะต้องมาเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครสอบทั้งหมดอีกครั้ง และผู้เขียนเห็นว่าไปชดกับหลักการเรียงลำดับการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ คือ กรณีที่มีผู้สอบได้คะแนนรวมเท่ากัน และยังได้คะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง และภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง เท่ากันอีก ก.พ. ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้เลขประจำตัวสอบก่อนเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า โดยถือหลักว่าผู้มาสมัครสอบก่อนได้เลขประจำตัวสอบก่อน ย่อมเป็นผู้มีความกระตือรือร้นอยากเข้ามาทำงานมากกว่าผู้มาสมัครทีหลัง ซึ่งกรณีนี้จะใช้ได้เฉพาะการเรียงลำดับเลขประจำตัวสอบตามลำดับของผู้มาสมัครสอบก่อนเท่านั้น ถ้าเป็นการเรียงลำดับตามพยัญชนะย่อมไม่เป็นการยุติธรรมและไม่ตรงตามความมุ่งหมายที่ ก.พ. ตั้งไว้ แต่ปัจจุบันนี้หน่วยงานต่าง ๆ มักจะใช้การเรียงลำดับรายชื่อและเลขประจำตัวสอบตามลำดับผู้มาสมัครสอบก่อน - หลัง เพราะการเรียงลำดับตามพยัญชนะทำให้เกิดความยุ่งยากสับสนและเสียเวลาโดยใช่เหตุ

๔. การกำหนดวัน เวลา สถานที่สอบและระเบียบปฏิบัติในการสอบ

๔.๑ กำหนดวันสอบ ในหลักเกณฑ์และวิธีการสอบที่ ก.พ. กำหนดมิได้บ่งไว้ว่าการสอบแข่งขันนั้นจะต้องใช้เวลาในการสอบกี่วัน และแต่ละวิชาจะต้องใช้เวลาเท่าไรขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการดำเนินการสอบว่าจะกำหนดวัน เวลา ในการสอบอย่างไรจึงจะเหมาะสม คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขันอาจกำหนดให้สอบภาคความรู้ทั่วไปวันหนึ่ง และภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งอีกวันหนึ่งหรือจะสอบวันเดียวกันโดยแยกเป็นภาคเช้าและบ่าย เพราะการสอบในแต่ละตำแหน่งย่อมมีเนื้อหาและลักษณะวิชาที่จะทดสอบแตกต่างกัน บางตำแหน่งอาจจะต้องทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจึงไม่อาจกำหนดเวลาให้แน่นอนลงไปได้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ได้กำหนดให้มีการสอบข้อเขียน ๑ วัน โดยแบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป และภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง ใช้เวลาในการสอบภาคละ ๒ - ๓ ชั่วโมง แล้วแต่คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขันจะกำหนด สำหรับการสอบสัมภาษณ์หรือภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง ได้จัดให้มีการสอบหลังจากที่ประกาศผลสอบข้อเขียนแล้ว ส่วนการสอบจะใช้เวลากี่วันนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เข้าสอบ

๔.๒ สถานที่สอบ การกำหนดสถานที่สอบถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง คณะกรรมการดำเนินการสอบต้องวางแผนกำหนดสถานที่สอบไว้ให้แน่นอน ถ้าหน่วยงานใดหรือจังหวัดใดมีสถานที่สอบของตนเองสามารถบรรจุผู้เข้าสอบได้เพียงพอแล้วก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้ามีผู้เข้าสอบเป็นจำนวนมากจำเป็นต้องไปขอใช้สถานที่ของหน่วยงานอื่นก็จำเป็นต้องพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ คือ.-

- เป็นสถานที่ที่คนส่วนมากรู้จัก สะดวกในการเดินทาง
- มีความกว้างขวางสามารถบรรจุผู้เข้าสอบได้เพียงพอ
- ไม่มีเสียงรบกวนก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้เข้าสอบ
- มีเครื่องอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าสอบพอสมควร

นอกจากนั้นเพื่อความแน่นอนควรจัดทำแผนผังแสดงสถานที่ตั้งของสนามสอบและแผนผังห้องสอบแต่ละห้องให้ผู้เข้าสอบทราบด้วยก็จะเป็นการดียิ่ง และจะต้องประกาศกำหนดวัน เวลาและสถานที่สอบให้ผู้เข้าสอบทราบก่อนวันสอบอย่างน้อย ๗ วัน เพื่อให้ผู้เข้าสอบจะได้มีโอกาสไปดูสถานที่สอบและห้องสอบของตนไว้ล่วงหน้า

ในเรื่องสถานที่สอบนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีสถานที่ของตนเอง คือ หอประชุมสภาจังหวัด ซึ่งกว้างขวางสามารถบรรจุผู้เข้าสอบได้มากและมีเครื่องอำนวยความสะดวกตลอดจนอุปกรณ์ในการสอบ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ พัดลมพร้อมอยู่แล้วและเป็นสถานที่ซึ่งทุกคนในจังหวัดรู้จักดี

การจัดห้องสอบ คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขันจะเป็นผู้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในการจัดห้องสอบให้เป็นที่เรียบร้อย พร้อมทั้งจัดเตรียมเครื่องใช้และอุปกรณ์ในการสอบไว้ให้พร้อม คือ จัดโต๊ะ เก้าอี้ ตีคีย์บัตรประจำโต๊ะผู้เข้าสอบ ซึ่งในบัตรจะเขียนชื่อ นามสกุล และประจำตัวสอบและตีครุฑปลายของผู้เข้าสอบ เพื่อให้ผู้สอบนั่งประจำที่ได้ถูกต้อง ตรวจสอบเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า พัดลมให้ใช้การได้ การจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องให้เรียบร้อยก่อนวันสอบอย่างน้อย ๑ วัน แล้วปิดห้องสอบไว้พร้อมที่จะเปิดใช้ได้ทันทีเมื่อถึงวันสอบจริง

หลักเกณฑ์ในการจัดห้องสอบ ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้.-^{๑๘}

๑. ห้องจัดห้องสอบให้มีสภาพและบรรยากาศเหมาะสมในการสอบ คือ ไม้ ร้อนอบอ้าว ไม้ชื้นหรือมือส้ว ไม้มีเสียงอึกทึก และควรเขียนป้ายติดหน้าห้องสอบว่า "กำลังสอบ" หรือ "ห้ามรบกวน"

๒. โต๊ะ ม้านั่งที่ใช้สอบควรใช้โต๊ะเคี้ยว ตั้งเว้นระยะให้ทางพอสมควร ถ้าสามารถจัดได้ควรหันโต๊ะให้แสงสว่างส่วนใหญ่เข้าทางคานหลังเฉียงทางซ้ายมือของผู้สอบ

๓. ในแต่ละห้องไม่ควรจัดผู้เข้าสอบเกิน ๓๐ - ๔๐ คน ต่อกรรมการคุมสอบ ๒ คน แต่ถ้าเป็นห้องใหญ่มีจำนวนผู้เข้าสอบมากก็ต้องใช้กรรมการเพิ่มขึ้น

๔. ในห้องสอบต้องมีกระดานดำและชอล์คสำหรับเขียนคำอธิบาย

๕. การเรียงลำดับเลขที่นั่งสอบควรเรียงให้ตรงตามบัญชีหมายเลขประจำตัวสอบ และควรเรียงให้ติดต่อกันเป็นแถวจากหน้าไปหลัง แล้วจึงย้อนจากหลังมาหน้าในแถวที่สอง วิธีนี้จะช่วยให้เก็บข้อสอบได้เร็วขึ้น

๕.๓ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบ คือ ระเบียบหรือข้อบังคับที่ผู้เข้าสอบจะต้องถือปฏิบัติในระหว่างที่ทำการสอบผู้ใดฝ่าฝืนจะเป็นเหตุให้หมดสิทธิ์ในการสอบหรือไม่ได้รับการตรวจคำตอบในวิชาที่สอบนั้นเฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่งหรือทุกวิชาแล้วแต่กรณี โดยคณะกรรมการดำเนินการสอบจะเป็นผู้กำหนดระเบียบขึ้นมา ซึ่งทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อหลักสูตรและวิธีการสอบที่ ก.พ. กำหนดเพื่อให้การสอบดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและสุจริต ยุติธรรม และต้องประกาศให้ผู้เข้าสอบทราบล่วงหน้า ซึ่งโดยทั่วไปจะประกาศให้ทราบพร้อมประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบ และผู้เขียนเห็นว่าควรจะได้มีการติดประกาศไว้หน้าห้องสอบ หรือให้กรรมการควบคุมห้องสอบแจ้งให้ผู้เข้าสอบทราบอีกครั้งก็จะเป็นการดียิ่ง

ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบนี้ แบ่งได้เป็น ๒ อย่าง คือ.-

^{๑๘} สำนักงานทดสอบวิทยาลัยวิชาการศึกษา, "วิธีดำเนินการสอบแบบทดสอบมาตรฐาน", เอกสารโรเนียว

๔.๓.๑ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบโดยทั่วไป เช่น กำหนด เวลาในการเข้าสอบ สิ่งของเครื่องใช้สำหรับการสอบ การแต่งกาย ตลอดจนการ ปฏิบัติคนในการสอบ ซึ่งระเบียบนี้จะต้องประกาศให้ทราบล่วงหน้าดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ขอความที่กำหนดยุทธวิธีระเบียบต้องระบุให้ชัดเจน ส่วนใดที่มีความสำคัญมากก็ควรขีดเส้นใต้ ไว้ให้สังเกตเห็นได้ชัด ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับผลเช่นไรต้องแจ้งไว้ให้ชัดเจน เพื่อผู้เข้าสอบ จะใคร่ระมัดระวังและปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด

๔.๓.๒ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการทำข้อสอบในแต่ละวิชา ระเบียบนี้ จะประกาศให้ทราบเมื่อถึงเวลาที่ทำการสอบในวิชานั้น ๆ หรือเป็นคำสั่งระบุไว้ในข้อสอบ และโดยกรรมการผู้ออกข้อสอบจะเป็นผู้กำหนด เช่น ให้เลือกทำข้อสอบข้อใดบ้าง คำตอบ ข้อใดต้องเขียนในกระดาษคำตอบแผ่นใดหรือในสมุดเล่มใด ถ้าผู้เข้าสอบไม่ปฏิบัติตามจะ เกิดผลอย่างไร เป็นต้น ซึ่งระเบียบหรือคำสั่งนี้ถือว่าสำคัญมาก กรรมการควบคุมห้อง สอบจะต้องชี้แจงให้ผู้เข้าสอบได้ทราบก่อนลงมือทำข้อสอบ เพื่อป้องกันความผิดพลาด

การสอบแข่งขันท้องถิ่นการบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีดำเนินการมาตั้งแต่ ๓ ครั้ง ไม่ได้มีการประกาศเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติในการสอบให้ผู้เข้าสอบได้ทราบ ถึงเวลาสอบก็เรียกผู้เข้าสอบนั่งประจำที่แล้วแจ้งระเบียบปฏิบัติในการทำข้อสอบวิชา นั้น ๆ ให้ทราบก่อนลงมือทำข้อสอบ นับว่ายังมีข้อบกพร่องต้องปรับปรุงแก้ไข ถึงแม้ว่า การสอบที่ผ่านมาจะดำเนินไปอย่างเรียบร้อย แต่ก็ควรมีการกำหนดระเบียบไว้ให้แน่นอน เพราะถ้าผู้เข้าสอบปฏิบัติคนในระหว่างการสอบไม่ถูกต้อง เช่น มาเข้าห้องสอบสาย พุศุขหรือทำเสียงรบกวนในห้องสอบ เป็นเหตุให้คณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน หรือเจ้าหน้าที่ที่คุมห้องสอบนั้นตัดสินใจไม่ให้เข้าสอบผู้เข้าสอบอาจโต้แย้งว่าไม่มีข้อ ห้ามใดกำหนดไว้เจ้าหน้าที่จะมาตัดสินชี้เขาไม่ได้เป็นต้น ฉะนั้น ถ้าเรากำหนดระเบียบ ไว้แน่นอนผู้เข้าสอบก็จะมีทางโต้แย้งได้เลย

เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติในการสอบนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า ระเบียบที่ ๓.๓.๓ ได้ กำหนดขึ้นเป็นตัวอย่าง เพื่อให้กระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆ ถือปฏิบัติ นั้น นับได้ว่าเป็น ระเบียบปฏิบัติที่ดี สมควรที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จะได้นำมาปรับใช้ สำหรับการสอบแข่งขันในครั้งต่อไป (รายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการ สอบ ดูได้จาก ภาคผนวก... ๒... หน้า ๒๐๙....)

๕. หลักสูตรและมาตรฐานในการสอบ

๕.๑ หลักสูตรในการสอบแข่งขัน

การดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่งรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ก.จ. ได้มีมติให้ถือปฏิบัติตามหลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขันที่ ก.พ. กำหนดขึ้น ตามหนังสือที่ ส.ร.๑๐๐๔/ว.๑๕ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งหลักสูตรนี้แบ่งออกเป็น

๒ แบบ คือ.-

๑. หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขัน สำหรับตำแหน่งใน ระดับ ๑ และระดับ ๒
๒. หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขัน สำหรับตำแหน่งใน ระดับ ๓ ขึ้นไป หลักสูตรทั้ง ๒ แบบนี้ แบ่งเป็น ๓ ภาค เช่น เดียวกัน คือ
 - ก. ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป
 - ข. ภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง
 - ค. ภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง

สำหรับเหตุผลที่ว่าทำไม ก.จ. จึงกำหนดหลักสูตรออกเป็น ๓ ภาค นั้น ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้นของบทนี้จึงไม่ขอนำมากล่าวในที่นี้อีก และถึงแม้ว่าหลักสูตรในการสอบทั้ง ๒ แบบ จะกำหนดไว้ ๓ ภาค เช่นเดียวกัน แต่รายละเอียดในแต่ละภาคแตกต่างกันไป เพราะเป็นหลักสูตรการสอบคนละระดับซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถแตกต่างกัน ฉะนั้น ในที่นี้ผู้เขียนจะได้ศึกษาเฉพาะหลักสูตรการสอบสำหรับตำแหน่งในระดับ ๑ และระดับ ๒ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการสอบแข่งขันในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด

หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ
ในตำแหน่งระดับ ๑ และระดับ ๒

ก. ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป

ให้ทดสอบความรู้ความสามารถดังต่อไปนี้โดยวิธีสอบข้อเขียน โดยคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถที่ต้องการ ของตำแหน่ง ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งในแต่ละระดับด้วย

๑. ความสามารถทั่วไป

ให้ทดสอบความสามารถในการคิดและหาเหตุผล โดยใช้ข้อมูลหรือปัญหาทางสังคมศึกษา หรือทางคณิตศาสตร์ หรือทางอื่นที่เหมาะสมแก่การทดสอบความสามารถดังกล่าวทางใดทางหนึ่งหรือหลายทางก็ได้ ทั้งนี้เมื่อจะใช้ข้อมูลหรือปัญหาทางใดทดสอบความสามารถในการคิดและหาเหตุผล ให้ระบุไว้ในประกาศรับสมัคร สอบด้วย กำหนดคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน

๒. ภาษาไทย

ให้ทดสอบความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทย กำหนดคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน

ข. ภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

ให้ทดสอบความรู้ความสามารถในทางที่จะใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยเฉพาะ ตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง โดยวิธีสอบข้อเขียน หรือให้ทดลองปฏิบัติงาน หรือวิธีอื่นวิธีใด วิธีหนึ่ง หรือหลายวิธีก็ได้ตามความเหมาะสม กำหนดคะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน ทั้งนี้จะรวมขอบเป็นวิชาเดียวหรืออย่างเดียว หรือแยกสอบเป็นสองวิชาหรือสองอย่าง โดยกำหนดคะแนนวิชาละหรืออย่างละ ๑๐๐ คะแนน หรือวิชาหนึ่งหรืออย่างหนึ่ง ๑๕๐ คะแนน อีกวิชาหนึ่งหรืออย่างหนึ่ง ๕๐ คะแนน ก็ได้ เมื่อจะทดสอบความรู้ความสามารถในทางใด และโดยวิธีใดให้ระบุไว้ในประกาศรับสมัคร สอบด้วย

ค. ภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง

ให้ประเมินบุคคลเพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่จากประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษาและประวัติการทำงานของผู้เข้าสอบ และสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เข้าใจเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และความรู้ในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ความสามารถประสบการณ์ทางทิวาจา อุบิสัย อารมย์ ทักษะคติ การปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อมความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เชี่ยวชาญ และบุคลิกภาพอย่างอื่น เป็นต้น กำหนดคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน

จะเห็นว่าในหลักสูตรได้กำหนดเนื้อหา และแนวทางในการออกข้อสอบไว้อย่างกว้าง ๆ มีทางเลือกหลายทาง เพื่อความสะดวกของผู้ออกข้อสอบในการที่จะพิจารณานำไปใช้กับการสอบในตำแหน่งงานที่ต้องการ ได้ตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถที่ต้องการของตำแหน่งนั้น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งด้วย เพื่อให้ข้อสอบนั้นสามารถวัดความรู้ความสามารถของบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ได้แน่นอน ฉะนั้น ในการที่จะออกข้อสอบทุกครั้ง ผู้เขียนมีความเห็นว่า กรรมการผู้ออกข้อสอบจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ ๓ ประการ คือ.-

๑. หลักสูตร การสอบของภาคนั้น ๆ กำหนดไว้อย่างไร
๒. คำนึงถึงความรู้ความสามารถที่ต้องการของตำแหน่งนั้น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง
๓. คำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งที่จะทำการสอบนั้น เช่น ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ รับสมัครจากบุคคลที่ได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือระดับอื่นที่ต้องใช้ความสามารถใกล้เคียงกัน



ปัญหาในการออกข้อสอบและกำหนดวิชาสอบตามหลักสูตร

จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอบแข่งขันในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน และบัญชี ๑ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง ๓ ครั้ง ดังที่กล่าวมา พบว่ามีปัญหาและข้อบกพร่องเกี่ยวกับการออกข้อสอบในหลักสูตรแต่ละภาคไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ซึ่งสมควรนำมาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้ คือ.-

ก. ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป เป็นข้อสอบภาคแรกที่จะต้องทดสอบซึ่งในหลักสูตรได้กำหนดให้สอบ ๒ วิชา คือ ความสามารถทั่วไปและวิชาภาษาไทย

วิชาความสามารถทั่วไป ตามหลักสูตรกำหนดให้ทดสอบความสามารถในการคิดและหาเหตุผลโดยใช้ข้อมูลทางสังคมศึกษาหรือทางคณิตศาสตร์ หรือทางหนึ่งทางใดก็ได้ การที่ ก.พ. กำหนดเช่นนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ว่า ต้องการได้คนที่มีรู้ความสามารถ มีสติปัญญาพอสมควร มีความคิดคำนึงถึงเหตุผล สามารถนำมาปรับการฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนต่อไปได้ มีใช้ต้องการบุคคลที่เก่งในการท่องจำ ไม่รู้จักนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เมื่อผู้เขียนได้พิจารณาข้อสอบที่จังหวัดอุบลราชธานีใช้ในการสอบวิชาความสามารถทั่วไป ปรากฏว่า การตั้งคำถามเป็นการถามปัญหาที่ต้องอาศัยความจำจึงจะตอบได้ โดยเน้นหนักเกี่ยวกับความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เช่น ถามเกี่ยวกับชื่อเมืองหลวงของประเทศต่าง ๆ ประวัติศาสตร์การรบระหว่างไทยกับพม่า เป็นต้น ซึ่งน้อยคนนักที่จะสามารถจำได้แม่นยำ ผู้ตอบไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ผู้ใดมีความจำดีจึงจะตอบได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะ

ทางแก้ไขในเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับกรรมการผู้ออกข้อสอบ จะต้องศึกษาหลักสูตรการสอบให้แน่ชัดว่า หลักสูตรกำหนดแนวทางการออกข้อสอบไว้อย่างไร เมื่อหลักสูตรเน้นในด้านกาให้แสดงความคิดเห็น ให้ยกเหตุผลมาสนับสนุนการตอบ ก็จะต้องออกข้อสอบให้สอดคล้องกับหลักสูตร เช่น อาจตั้งคำถามว่า การที่เราปฏิบัติตามศีล ๕ นั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น แทนที่จะถามว่าศีล ๕ คืออะไร

นอกจากนั้นกรรมการออกข้อสอบ ควรศึกษาถึงเทคนิคการออกข้อสอบแบบใหม่ ซึ่งผู้ตอบจะต้องใช้ความคิดพิจารณาถึงเหตุผล ใช้ไหวพริบและความรวดเร็วจึงจะตอบได้ และพยายาม

ปรับปรุงข้อสอบให้ใช้ได้ผลดีเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ มีข้อออกข้อสอบตามใจตนเอง หรือเปิดตำราออกข้อสอบดังเช่นที่ปฏิบัติกันอยู่ทุกวันนี้

วิชาภาษาไทย ในหลักสูตรกำหนดให้ทดสอบความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทย แต่ไม่ได้เจาะจงไปว่าจะใช้การทดสอบแบบใดขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ออกข้อสอบ สำหรับจังหวัดอุบลราชธานีได้เลือกใช้การสอบเรียงความเป็นข้อกำหนดในการสอบ เพราะได้คำนึงถึงหลักที่ว่า

๑. เป็นการสอบที่สามารถวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาไทยได้หลายทาง เช่น การใช้ภาษาสำนวนโวหารตัวสะกด การันต์ วรรคตอน การบรรยายความ สรุปความเป็นต้น
๒. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ โดยเฉพาะงานสารบรรณที่เกี่ยวข้องกับการร่างโต้ - ตอบหนังสือ
๓. ง่ายต่อการออกข้อสอบ

ถึงแม้การสอบเรียงความจะมีผลดีดังที่กล่าวมา แต่ก็มีข้อเสียที่ว่าทำให้คะแนนมักจะขึ้นอยู่กับความพอใจของกรรมการ และการอ่านเรียงความเรื่องเดียวกันจากผู้เข้าสอบหลาย ๆ คน จะเป็นสาเหตุให้กรรมการเกิดความเบื่อหน่ายบ้างครั้งอ่านข้าม ๆ ไปแล้วให้คะแนนเลยก็มี คะแนนที่ได้จึงไม่เป็นคะแนนมาตรฐาน นอกจากนั้นยังทำให้การตรวจข้อสอบล่าช้าเสียเวลานาน

ข้อเสนอแนะ

ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าการทดสอบวิชาภาษาไทย น่าจะใช้การทดสอบอย่างอื่นแทนการเรียงความได้ เช่น

- การย่อความ
- การเขียนบทความ หรือสุนทรพจน์สั้น ๆ
- การทดสอบแบบปรนัย

ผู้ออกข้อสอบจะเลือกใช้การทดสอบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือสองอย่างหรือรวมหมดทั้งสามอย่างก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม การทดสอบดังกล่าวนี้สามารถวัดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้เช่นเดียวกัน และยังนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติราชการได้ผลดีอีกด้วย ทั้งยังไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการตรวจข้อสอบ เพราะเป็นการเขียนข้อความสั้น ๆ กระชับรัดกุม และให้ใจความสำคัญทุกตอนและในกรณีที่มีผู้เข้าสอบมาก ๆ การทดสอบแบบปรนัยก็ทำให้การตรวจข้อสอบเป็นไปโดยรวดเร็วใช้กรรมการหลาย ๆ คนช่วยกันตรวจได้

ข. ภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

เมื่อพิจารณาตามหลักสูตร จะเห็นว่า ก.พ.กำหนดไว้กว้าง ๆ ให้ทดสอบความรู้ความสามารถที่จะใช้ตำแหน่งหน้าที่นั้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้จะทดสอบโดยวิธีปฏิบัติงาน ข้อมเขียน หรืออะไรวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีก็ได้ การออกข้อสอบในภาคนี้ผู้ออกข้อสอบต้องศึกษาว่า งานในหน้าที่และความรับผิดชอบตลอดจนลักษณะงานที่ผู้ันจะต้องปฏิบัติ มีอะไรบ้าง ตำแหน่งงานนั้นต้องการ คนที่มีความรู้ความสามารถในด้านใด แล้วจึงพิจารณาออกข้อสอบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอบแข่งขันสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้ทันที แต่มิได้หมายความว่า จะต้องทดสอบความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยตรง ผู้ออกข้อสอบจะต้องพิจารณาคัดแปลงข้อสอบให้เหมาะสม แต่เนื่องจากเวลาทดสอบมีจำกัด ก.พ.จึงกำหนดให้ทดสอบวิชาต่าง ๆ ในภาคนี้ได้อย่างมาก ๒ วิชา คณะกรรมการดำเนินการ สอบจึงต้องพิจารณากำหนดวิชาที่จะใช้ทดสอบให้สามารถวัดความรู้ความสามารถในตำแหน่งงานนั้น ๆ ให้ได้ถูกต้องตรงกับความต้องการที่สุด

สำหรับการสอบตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ได้กำหนดวิชาสำหรับสอบในภาคความรู้ความสามารถทั่วไปไว้ ๒ วิชา คือ.-

๑. กฎหมายและระเบียบการ
๒. วิชาธุรกิจทั่วไป

ผู้เขียนเห็นว่า การกำหนดวิชาธุรกิจทั่วไปเป็นวิชาเฉพาะตำแหน่งยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร เพราะหากดูตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งสำหรับเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ ได้กำหนดไว้ว่าต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ ๒๐-

๑. มีความรู้ในวิชาการบัญชีอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่
 ๒. มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด และกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นที่ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่

- ๓. มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานธุรการ และงานสารบรรณอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่
- ๔. มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่
- ๕. มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดแม่นยำ

จะเห็นว่าในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งได้บ่งว่าผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ นั้น ต้องมีความรู้ในวิชาการบัญชีอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานในหน้าที่ แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี กลับถือเอาวิชาธุรกิจทั่วไป เป็นวิชาเฉพาะตำแหน่งสำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ที่กำหนดเช่นนี้เพราะถือตามแบบการสอบที่ อ.ก.พ. จังหวัดจันทบุรี โดยผู้ที่กำหนดวิชานี้ ใ้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากวิชาธุรกิจทั่วไปเป็นหลักสูทรพื้นฐานเบื้องต้น สำหรับการศึกษาคตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ไมว่าจะเป็นการบัญชี ภาษีการ หรือ เลขานุการ จึงสมควรนำมาใช้เป็นวิชาเฉพาะตำแหน่ง เพราะทุกคนต้องผ่านการเรียนวิชานี้มาแล้ว ซึ่งผู้เขียนไม่เห็นด้วยเพราะเป็นการกำหนดวิชาสอบที่ไม่ตรงกับความรู้ความต้องการที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งดังที่กล่าวมา

ขอเสนอแนะ

กรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดให้ใช้วิชาบัญชีทั่วไป หรือบัญชีเบื้องต้น เป็นวิชาเฉพาะตำแหน่งสำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เพราะเป็นวิชาที่สามารถวัดความรู้ของผู้เข้าสอบได้ถูกต้องตรงกับความต้องการที่สุดและอีกประการหนึ่ง วิชาบัญชีเบื้องต้นก็เป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องผ่านการศึกษาในเรื่องนี้ เช่นเดียวกัน

ก. การทดสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง

การสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งหรือสอบสัมภาษณ์ ก:พ. ได้กำหนดให้มีการประเมินผลโดย

- ๑. พิจารณาจากประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงานของผู้เข้าสอบ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะทราบได้จากใบสมัครซึ่งผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วในเรื่องใบสมัคร

๒. สัมภาษณ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ความรู้อันอาจใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ความรู้ในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ มีความสามารถ เชาว์ ปัญญา ทักษะคติ อุปนิสัย อารมณ์ การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งในข้อนี้ผู้เขียนเห็นว่า ก.พ.วางข้อกำหนดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ไว้กว้างเกินไป เพราะการพิจารณาความเหมาะสมบางอย่าง เช่น อุปนิสัย อารมณ์ ไม่สามารถวัดได้จากการสัมภาษณ์ในระยะเวลาเพียงสั้น ๆ ควรที่จะได้กำหนดหลักสูตรให้รัดกุมกว่านี้

นอกจากนั้นการสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งยังแบ่งได้เป็น ๒ แบบ คือ ๒๒

แบบที่ ๑ ทำการสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งไปทันที หลังจากสอบข้อเขียนในภาคความรู้ความสามารถทั่วไป และภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งแล้ว

แบบที่ ๒ สอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งเฉพาะผู้ที่สอบคะแนนข้อเขียนในภาคความรู้ความสามารถทั่วไป และภาคความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่งได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละหาสิบในแต่ละภาค

ในการนี้คณะกรรมการดำเนินการสอบจะเลือกใช้แบบหนึ่งแบบใดก็ได้ตามความเหมาะสมแต่จะต้องประกาศแจ้งให้ผู้เข้าสอบทราบ ซึ่งการสอบทั้ง ๒ แบบ นั้นก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียคือ -

แบบที่ ๑ ข้อดี ทำให้การสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ผู้เข้าสอบไม่ต้องเสียเวลาสอบถึง ๒ ครั้ง โดยเฉพาะผู้อยู่ตามต่างอำเภอหรือจังหวัดไกลเคี่ยงต้องคอยรับฟังข่าวการสอบเสียเวลาเดินทางหลายครั้ง

ข้อเสีย กรณีที่มีผู้เข้าสอบเป็นจำนวนมาก การประเมินผลจะทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะต้องใช้กรรมการหลายชุด และกรรมการแต่ละชุดต่างก็รีบสอบ เพราะเห็นว่าผู้เข้าสอบรอสอบอยู่มาก ไม่ได้พิจารณาประเมินผลละเอียดถี่ถ้วนเท่าที่ควร

แบบที่ ๒

ข้อดี เป็นการกลั่นกรองผู้เข้าสอบซึ่งมีความสามารถเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานไว้แล้ว เมื่อมาประเมินผลเพื่อความเหมาะสม คณะกรรมการก็มีโอกาสเลือกพื้นที่ผู้ที่เหมาะสมที่สุดได้ละเอียดถี่ถ้วนสมดังความต้องการ

ข้อเสีย ต้องเสียเวลาในการสอบถึง ๒ ครั้ง จึงจะสามารถประกาศผลสอบได้และเมื่อประกาศผลแล้ว ถ้าผู้เข้าสอบสัมภาษณ์คนใดสอบไม่ได้ก็ทำให้เสียกำลังใจเพราะคิดว่าคนผ่านขอเขียนมาแล้วไม่น่าจะตกสัมภาษณ์เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการเล่นพรรคเล่นพวก แต่ความจริงแล้วโอกาสที่จะสอบตกย่อมมีได้ เพราะผู้ที่สอบได้นั้นต้องได้คะแนนรวมทุกวิชาถึงร้อยละ ๖๐ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ปัญหาเกี่ยวกับการสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง

จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาผลการสอบของจังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว พบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นดังนี้คือ.-

- คณะกรรมการประเมินผลจะทำการสัมภาษณ์ผู้เข้าสอบร่วมกัน โดยแบ่งกันถามแล้วต่างก็ให้คะแนนในส่วนของตน แล้วจึงนำคะแนนนั้นมาเฉลี่ยเป็นคะแนนที่แท้จริงของผู้เข้าสอบ แต่มีปัญหาว่าการให้คะแนนนั้นไม่ได้มีมาตรฐานกำหนดว่า ควรจะพิจารณาให้คะแนนในเรื่องใดบ้าง เรื่องสะเท่าใด เมื่อไม่มีหลักเกณฑ์การให้คะแนนจึงทำให้การสอบไม่ได้มาตรฐาน

- ปัญหาเกี่ยวกับการให้คะแนนของกรรมการแต่ละคน ซึ่งปัญหานี้ไม่เฉพาะจะเกิดขึ้นแต่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีเท่านั้น แต่เกิดขึ้นได้ในการสอบของทุกหน่วยงาน นั้นคือ ๒๓

๑. กรรมการเกิดความลำเอียงเพราะมีความเชื่อหรือมีความคิดว่า เมื่อใครมีชื่อเสียงอย่างหนึ่งจะต้องดีไปหมดทุกอย่าง เรียกว่าได้รับอิทธิพลรังสี (Halo effect) เช่น เห็นว่า นาย ก. สอบข้อเขียนได้คะแนนดีก็คิดว่านาย ก. จะต้องสามารถทำงานได้ดีด้วย จึงให้คะแนนสัมภาษณ์ นาย ก. สูงตามไปด้วย

๒. มีการปล่อยหรือกดคะแนน (Leniency or Strictness) กรรมการบางคนมีนิสัยปล่อยคะแนนให้คะแนนสูงแก่ทุกคนได้ง่าย แต่บางคนก็เคร่งครัดกดคะแนนทุกคนต่ำไปหมด

๓. กรรมการมักให้คะแนนมีแนวโน้มเข้าหาศูนย์กลาง (Central tendency) คือให้คะแนนปานกลางเป็นส่วนมาก เพราะไม่แน่ใจเลยใช้วิธีปลอดภัยไว้ก่อน จึงหาคนที่ได้คะแนนก็มากหรืออ่อนมากไม่ได้

๔. การให้คะแนนลำเอียงเพราะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relation-Bias) กรรมการอาจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เข้าสอบบางคนก็ลำเอียงให้คะแนนผู้นั้นดีกว่าคนอื่น

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาที่กล่าวมานี้ผู้เขียนใคร่ขอเสนอแนวทางสำหรับการสอบในภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง ดังนี้คือ.-

๑. ก่อนการสอบสัมภาษณ์ควรจัดให้มีการ สัมมนาคณะกรรมการ สอบสัมภาษณ์ เพื่อจะได้ศึกษาถึงวิธีสอบสัมภาษณ์ หลักการให้คะแนนและข้อปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้การสัมภาษณ์ได้มาตรฐานเดียวกันและยุติธรรม นอกจากนี้กรรมการ ควร จะได้ทราบลักษณะทั่ว ๆ

ไปของการสอบ ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป และภาคความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง
 ว่าทดสอบอะไร ไปบ้างแล้ว เพื่อหลีกเลี่ยงการสับสนซ้ำกับสิ่งที่ทดสอบไปแล้ว

๒. เจ้าหน้าที่ต้องจัดหาประวัติย่อเกี่ยวกับตัวผู้เข้าสอบให้กรรมการใช้ประกอบการ
 การพิจารณาว่าบุคคลใดเหมาะสมกับตำแหน่งเพียงไร

๓. ใบประเมินผลหรือใบกรอกคะแนน ควรกำหนดหัวข้อที่จะพิจารณาให้คะแนน
 ไว้ให้แน่ชัด ซึ่งผู้เขียนได้กำหนดไว้ ๕ ข้อ ดังนี้คือ.-

- (๑) ความรู้ความสามารถทั่วไป
- (๒) เชาวปัญญาและไหวพริบ
- (๓) บุคลิกภาพ ท่วงทีวาจา
- (๔) อุปนิสัยและทัศนคติ
- (๕) การปรับตัวและมนุษยสัมพันธ์

การที่กำหนดไว้ ๕ ข้อ เช่นนี้เพราะเป็นสิ่งที่กรรมการผู้สอบสามารถวัดได้
 จากการสอบสัมภาษณ์ในระยะสั้น ๆ แม้จะไม่ค่อยละเอียดเปเปอร์เซ็นต์ แต่ก็สามารถแจ่มแจ้ง
 ให้เห็นได้ว่าใครมีความเหมาะสมเพียงใด และเนื่องจากเรื่องที่ยกมาพิจารณานี้ทุก ๆ ข้อ
 มีความสำคัญเท่ากันหมด จึงตั้งคะแนนไว้ขอละ ๒๐ คะแนน เพื่อความยุติธรรมโดยกำหนด
 เกณฑ์การให้คะแนนไว้ ๕ ชั้น คือ.-

(๑) ไม่เหมาะสม	ได้	๔	คะแนน
(๒) เกือบเหมาะสม	ได้	๘	คะแนน
(๓) พอเหมาะสม	ได้	๑๒	คะแนน
(๔) เหมาะสมดี	ได้	๑๖	คะแนน
(๕) เหมาะสมอย่างยิ่ง	ได้	๒๐	คะแนน

การที่กำหนดคะแนนไว้เช่นนี้ เพราะทุกข้อมีคะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน เมื่อแบ่ง
 คะแนนเป็น ๕ ชั้น จึงต่างกันชั้นละ ๔ คะแนน ผลที่ได้ออกมาจะเป็นคะแนนมาตรฐาน
 มิใช่กรรมการต่างคนต่างก็ให้คะแนนตามใจคนดังที่ปฏิบัติกันอยู่ ซึ่งผู้เขียนได้แสดงแบบใบ
 ประเมินบุคคล สำหรับภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งไว้ในตารางภาพที่ ๗ ดังนี้.-

ตารางภาพที่ ๗

แบบประเมินบุคคลเพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่ง
ตำแหน่ง.....ระดับ.....ส่วน.....

เลขประจำตัวสอบ	ความรู้ความสามารถทั่วไป (๒๐)	เชาว์ปัญญาและไหวพริบ (๒๐)	บุคลิกภาพทางที่วาจา (๒๐)	อุปนิสัยทัศนคติ (๒๐)	การปรับตัวและมนุษยสัมพันธ์ (๒๐)	รวม ๑๐๐ คะแนน
๑						
๒						
๓						
ฯลฯ						

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนนเต็ม	ไม่เหมาะสม	เกือบเหมาะสม	พอเหมาะสม	เหมาะสมดี	เหมาะสมอย่างยิ่ง
๒๐	๘	๘	๑๒	๑๖	๒๐

(ลงชื่อ)กรรมการผู้ประเมิน

()

วันที่.....

สำหรับหลักเกณฑ์ในการประเมินนั้น ให้กรรมการพิจารณาประเมินบุคคลโดยการสัมภาษณ์ หรือสังเกตลักษณะท่าทีตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ทุกข้อ โดยมีรายละเอียดในการสัมภาษณ์ของแต่ละหัวข้อดังนี้คือ.-

(๑) ความรู้ความสามารถทั่วไป ให้พิจารณาจากผลการศึกษา ความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญ หรือความรู้ในงานที่ต้องปฏิบัติ หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งตลอดจน ความรอบรู้ตัวต่าง ๆ

(๒) เชี่ยวชาญและไหวพริบ ให้พิจารณาความคล่องแคล่วว่องไวในการแก้ปัญหา การใช้ปฏิภาณ ไหวพริบ และความคิดริเริ่ม

(๓) บุคลิกภาพ ท่วงท่าวาจา ให้พิจารณาลักษณะส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่ง เช่น ลักษณะรูปร่างที่เข้มแข็งออกทน กริยามารยาท ท่วงท่าวาจา ตลอดจนการวางตัวให้ถูกกาลเทศะ

(๔) อุปนิสัยและทัศนคติให้พิจารณาถึงความคิดเห็นที่แสดงออกมา แนวความคิด หรืออุดมการณ์ที่แสดงออกว่าสอดคล้องกับนโยบายของทางราชการหรือไม่อย่างไร

(๕) การปรับตัวและมนุษยสัมพันธ์ให้พิจารณาลักษณะส่วนบุคคลในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าสามารถจะทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้

๔. ในการสอบสัมภาษณ์ไม่ควรกำหนดลงไปว่าผู้เข้าสอบคนใดจะเข้าสอบกรรมการชุดใด ในกรณีที่มิกรรมการหลายชุด ถ้าชุดใดว่างผู้เข้าสอบต้องสอบกับกรรมการชุดนั้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการให้คะแนนช่วยเหลือแก่คนใกล้ชิดดังที่กล่าวมา หรือในกรณีที่มิกรรมการชุดเดียว แม้กรรมการบางคนจะช่วยเหลือคนที่ตนรู้จักก็ทำได้ยากเพราะต้องเอาคะแนนของกรรมการผู้อื่นมาเฉลี่ยด้วย และเนื่องจากมีข้อกำหนดในการให้คะแนนอยู่แล้ว การให้คะแนนต่างจาก กรรมการผู้อื่นมากย่อมเป็นไปได้

๕. การให้คะแนนควรให้หลังจากที่ได้สัมภาษณ์ไปแล้ว ๔ - ๕ คน เพื่อเปรียบเทียบกันระหว่างผู้เข้าสอบ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนเฉลี่ยของกรรมการในแต่ละชุดถือว่าเป็นคะแนนสอบสัมภาษณ์ของผู้เข้าสอบ

ข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยแก้ปัญหาค้างที่กล่าวข้างต้นได้ โดยเฉพาะเรื่องการให้คะแนน เพราะได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างละเอียดอยู่แล้ว ซึ่งผู้เขียนหวังว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่การประเมินผลโคพอสมควร

๕.๒ มาตรฐานการออกข้อสอบ

เมื่อได้ศึกษาถึงหลักสูตรและวิธีการในการสอบแข่งขันแล้ว สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงอีกประการหนึ่งก็คือ การออกข้อสอบอย่างไรจึงจะเรียกว่าเป็นข้อสอบที่ได้มาตรฐาน ถูกต้องตามลักษณะของข้อสอบที่ดี ใช้วัดความสามารถของบุคคลที่เราต้องการได้ถูกต้อง สำหรับลักษณะที่ว่าข้อสอบอย่างไรจึงจะเรียกว่าข้อสอบที่ได้มาตรฐานนั้น ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ ๕

การออกข้อสอบนั้น ๆ ใคร ๆ ก็ออกได้ แต่การจะออกข้อสอบให้ได้มาตรฐานเป็นสิ่งที่ทำได้ยากต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกข้อสอบมาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการสอบแข่งขันที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีได้ดำเนินการไปนั้น กรรมการผู้ออกข้อสอบแต่ละคนล้วนเป็นข้าราชการประจำ ไม่มีเวลามาศึกษาเทคนิคในการออกข้อสอบ การออกข้อสอบบางครั้งก็ใช้เวลาเพียงไม่กี่นาที และส่วนมากจะเอาตัวกรรมการผู้ออกข้อสอบเป็นเครื่องวัด ข้อสอบจึงไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร^{๒๔} นอกจากนี้กรรมการแต่ละคนก็มีแนวการออกข้อสอบของตนเอง ใครชอบออกข้อสอบแนวไหนก็จะออกแนวนั้น จนบางครั้งไม่ต้องบอกก็ทราบว่าใคร เป็นผู้ออกข้อสอบนี้^{๒๕}

สำหรับการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการไปนั้นผู้เขียนเห็นว่า

^{๒๔} สัมภาษณ์ คุณสายสิทธิ์ พรแก้ว รองผู้อำนวยการจังหวัดอุบลราชธานี
สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๒๐

^{๒๕} สัมภาษณ์ คุณนิยม พึ่งสุจริต หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๒๐

กรรมการออกข้อสอบไม่ได้คำนึงถึงมาตรฐานในการออกข้อสอบเท่าใดนัก ส่วนมากจะใช้วิธีเปิดคำร่าออก หรืออีกอย่างหนึ่งก็ใช้การนึกคิดเอาเองว่าผู้เข้าสอบควรจะต้องรู้อะไรบ้างก็ตาม ในสิ่งนั้น ข้อสอบที่ออกมาจึงไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดในหลักสูตร ดังจะเห็นได้จากการสอบในครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๐ ปรากฏว่าไม่มีผู้เข้าสอบคนใดสอบได้เลย เพราะได้คะแนนภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งไม่ถึงร้อยละห้าสิบ แสดงว่าข้อสอบนั้นยากเกินความสามารถของผู้เข้าสอบ ฉะนั้น ผู้เขียนจึงมีขอเสนอแนวทางในการออกข้อสอบซึ่งทำให้ได้ข้อสอบที่มีมาตรฐาน ดังนี้.-

๑. การแต่งตั้งกรรมการออกข้อสอบ ควรพิจารณาว่ากรรมการผู้นั้นมีคุณวุฒิ หรือความสามารถในด้านใด เหมาะสมที่จะออกข้อสอบในวิชานั้น ๆ หรือไม่ เพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ เป็นผู้ออกข้อสอบ ในกรณีที่มีการสอบวิชาเฉพาะหรือเป็นงานด้านเทคนิค ซึ่งต้องอาศัยผู้มีความเชี่ยวชาญในค่านั้นโดยเฉพาะเป็นผู้ออกข้อสอบ ก็ควรพิจารณาแต่งตั้งบุคคลภายนอกเข้ามาร่วมเป็นกรรมการออกข้อสอบด้วย เช่น ครู อาจารย์ หรือผู้มีความชำนาญในเรื่องที่จะสอบโดยเฉพาะ บุคคลเหล่านี้ย่อมมีความเข้าใจและทราบถึงความสำคัญของเนื้อหาวิชาได้ดีกว่า เช่น วิชาบัญชีทั่วไป อาจจะให้ ครู อาจารย์ ที่สอนในเรื่องนี้เป็นผู้ออกข้อสอบ

๒. แต่งตั้งกรรมการออกข้อสอบแต่ละวิชาขึ้นมาหลาย ๆ คน แล้วให้ประธานกรรมการดำเนินการสอบเป็นผู้คัดเลือกกว่าควรจะใช้ข้อสอบของผู้ใดบ้าง วิธีนี้มีประโยชน์ที่ว่ากรรมการมีโอกาสคัดเลือกข้อสอบได้หลายแบบ เพื่อให้ได้ข้อสอบที่ดีที่สุดอีกประการหนึ่งเป็นการช่วยป้องกันการทุจริตในการสอบด้วย เพราะกรรมการแต่ละท่านก็ไม่ทราบว่าข้อสอบของผู้ใดจะได้รับการคัดเลือกบ้าง

๓. ในการออกข้อสอบนั้นกรรมการจะต้องยึดหลักสำคัญ ๓ ประการ ดังที่เคยกล่าวแล้วคือ.-

- พิจารณาหลักสูตรว่ากำหนดหลักเกณฑ์ในการออกข้อสอบไว้อย่างไร
- คำนึงถึงความรู้ ความต้องการที่ระบุไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง
- คำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของตำแหน่งงานที่จะทำการสอบนั้น

เมื่อนำข้อมูลทั้ง ๓ ข้อมาพิจารณาแล้วจึงกำหนดแนวทางการออกข้อสอบ การกระทำแบบนี้จะช่วยให้ข้อสอบนั้นได้มาตรฐาน และวัดความรู้ความสามารถที่ต้องการได้แท้จริง

๔. กรรมการผู้ออกข้อสอบ ควรจะต้องทดสอบและตรวจตราการออกข้อสอบของตนอยู่เสมอ โดยดูจากผลการสอบครั้งที่แล้วมา ว่าควร จะปรับปรุงการออกข้อสอบอย่างไรบ้าง จึงจะเหมาะสม และได้มาตรฐานเพียงพอ

๕. ให้ ก.จ.ช่วยพิจารณาปรับปรุงเกี่ยวกับมาตรฐานการออกข้อสอบ เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินการสอบเสร็จสิ้นลงแล้ว ต้องจัดส่งข้อสอบไปให้ ก.จ. เก็บไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาว่าเป็นข้อสอบที่เหมาะสมหรือไม่ ถ้า ก.จ.พิจารณาแล้วเห็นว่า มีข้อบกพร่อง เช่น ไม่ถูกต้องตามหลักสูตร หรือไม่สอดคล้องกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งก็ต้องชี้แจงข้อบกพร่องให้จังหวัดทราบ หรือมีฉะนั้นก็ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยแนะนำหลักการ และเทคนิคในการออกข้อสอบ เพื่อให้ได้ข้อสอบมาตรฐาน

๖. ก.จ.ควรมีการติดต่อหรือประสานงานกับ "เจ้าจังหวัด" ซึ่งเป็นผู้แทนของ ก.จ. ที่เข้าร่วมเป็นกรรมการดำเนินการสอบ เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมิใช่แต่เพียงในนาม แต่ในทางปฏิบัติมิได้ยุ่งเกี่ยวหรือติดต่อกันเลย เช่นที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

ผู้เขียนหวังว่าข้อเสนอเหล่านี้จะช่วยให้การออกข้อสอบได้มาตรฐานยิ่งกว่าที่เคยปฏิบัติกันอยู่ แม้จะไม่ถึงขั้นดีที่สุดก็ตาม เพราะการที่จะสรรหาผู้เชี่ยวชาญมาออกข้อสอบให้ได้มาตรฐานนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยากต้องอาศัยการฝึกฝนและปรับปรุงกันไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้ผลเป็นที่พอใจที่สุด

๖. เกณฑ์การตัดสินและการประกาศผลสอบ

๖.๑ เกณฑ์การตัดสิน

เมื่อการสอบแข่งขันเสร็จสิ้นลง และคณะกรรมการได้ตรวจข้อสอบเรียบร้อยแล้ว หัวหน้าหมวดการเจ้าหน้าที่ก็จะเป็นผู้รอกคะแนนและรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อพิจารณาคัดสินว่าใครจะเป็นผู้สอบได้ สำหรับเกณฑ์การตัดสิน ก.พ. กำหนดไว้ว่าผู้ที่สอบได้นั้นต้องได้คะแนนในแต่ละภาคตามหลักสูตร ไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบ และได้คะแนนรวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า

ร้อยละหกสิบ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงหลักวิชาการ วัตถุประสงค์ว่า ๒๖ หมายความว่านอกจากจะใช้เกณฑ์ การตัดสินโดยคิกคะแนนเป็นร้อยละตามที่กำหนดไว้ คณะกรรมการดำเนินการ สอบอาจนำ หลักวิชาการ วัตถุประสงค์โดยวิธีอื่นมาใช้ได้ โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการ สอบว่าต้องการ วัตถุประสงค์ ในเรื่องใด ให้ได้ผลออกมาในรูปใดจึงจะถือว่าได้ผลสมบูรณ์ แล้วเลือกใช้วิธีการ วัตถุประสงค์ให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เพื่อให้การตัดสินเป็นไปโดยยุติธรรม

ฉะนั้น เกณฑ์การตัดสินที่กำหนดนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้เพื่อความเหมาะสม และเพื่อ ให้สามารถวัดผลของการ สอบนั้นออกมาได้ เช่น ในการสอบตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและ บัญชี ครั้งที่ ๒ ซึ่งทำการสอบไปเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๐ ที่ผู้เขียนได้กล่าวแล้วว่า ไม่มีผู้ใดสอบได้เลย เพราะทุกคนทำคะแนนภาคความรู้ ความสามารถ เฉพาะตำแหน่งได้ไม่ถึง ร้อยละห้าสิบตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าข้อสอบนั้นตั้งมาตรฐานไว้สูงไปไม่สามารถวัด ความรู้ความสามารถของผู้เข้าสอบได้ตามที่ต้องการ จึงต้องลดมาตรฐานการ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลงมา เพื่อให้มีผู้ที่สามารถพอที่จะสอบได้บ้าง มิใช่ปล่อยให้การสอบครั้งนั้นเสียไปโดยเปล่า ประโยชน์ ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการ วัตถุประสงค์โดยวิธีอื่นมาใช้ คือ แทนที่จะคิกคะแนนตัดสินเป็น ร้อยละก็เปลี่ยนมาใช้การตัดสินโดยวิธีทางสถิติ ซึ่งทำได้ ๒ วิธี คือ.-

(๑) โดยการหาคะแนน T (T - Score)

(๒) โดยใช้พื้นที่ใต้โค้งปกติ

ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนเห็นว่าการใช้วิธีคิดเป็นคะแนน T มาตรฐานจะเป็นการสะดวก ต่อการปฏิบัติและเข้าใจได้ง่าย ใคร ๆ ก็สามารถทำได้ โดยจะยกตัวอย่างการ คิกคะแนน T มาตรฐาน ดังนี้ คือ.-

สมมติว่าในวิชาความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง กำหนดคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน มีผู้เข้าสอบ ๑๕ คน ได้คะแนนดังต่อไปนี้ คือ.-

๓๘ ๑๒ ๑๘ ๒๒ ๒๕ ๓๕ ๔๒ ๓๕ ๑๐ ๒๒

๔๕ ๔๐ ๑๘ ๓๒ ๒๐

๒๖

สำนักงาน ก.พ. หนังสือที่ สร.๑๐๐๘/ว.๑๕ เรื่องเดิม, ข้อ ๘

คะแนนที่ได้นี้เราเรียกว่า "คะแนนดิบ" เมื่อดูแล้วจะเห็นว่าไม่มีใครสามารถทำคะแนนได้ถึง ๕๐% แม้แต่คนเดียว เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็มารู้จักการวัดผล โดยใช้คะแนน T แทนที่จะใช้เกณฑ์การตัดสิน ๕๐% เราก็มารู้จักการตัดสินโดยคะแนน T ที่ 50

วิธีแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนน T มีขั้นตอนดังนี้ คือ^(๒๙) -

(๑) เรียงลำดับคะแนนดิบจากคะแนนสูงมาหาคะแนนต่ำ

(๒) หาความถี่ (frequency) คือคะแนนดิบใดมีผู้ได้เพียงคนเดียว ก็ให้เขียน ๑ ลงไปในช่องความถี่ (f) ส่วนคะแนนใดมีคนที่ได้เท่า ๆ กันหลายคน ก็ให้เขียนเท่าจำนวนคนที่ได้นั้นลงในช่องความถี่

(๓) หาความถี่สะสม (Cumulative frequency) ตัวย่อคือ cf เริ่มสะสมจากล่างขึ้นบนโดยเติมเลข ๐ ที่เส้นของช่อง cf แล้วนำเลข ๐ นั้น ทะแยงซ้ายขึ้นไปรวมกับ f ตัวล่างสุดได้เท่าไรก็เขียนลงบนช่อง cf ตัวล่างสุดต่อไปนำ cf ตัวที่เพิ่งคิดได้ ทะแยงซ้ายไปรวมกับ f ตัวถัดไปได้เท่าไรนำมาเขียนไว้ในช่อง cf เหมือนตัวแรก ทำเช่นนี้เรื่อย ๆ ไปจนถึงบรรทัดสุดท้าย ซึ่ง cf ตัวสุดท้ายจะต้องเท่ากับจำนวนทั้งหมดของผู้เข้าสอบจึงจะถูกต้อง

(๔) หาค่า $cf + \frac{1}{2}f$ ทำคล้ายกับการหาค่า cf แต่คราวนี้แทนที่จะนำ ๐ ที่อยู่ใต้เส้น cf ทะแยงขึ้นไปบวกกับ f จำนวนเต็มเราก็มองเพียงครึ่งหนึ่งของ f ตัวแรกได้เท่าไรนำมาเขียนไว้ในช่อง $(cf + \frac{1}{2}f)$ และทำเช่นนี้เรื่อย ๆ ไป ตัวเลขใหม่นี้จะต้องมีเศษทศนิยมเป็น .๐ หรือ .๕ เท่านั้น

(๕) จากนั้นเปลี่ยนค่า $(cf + \frac{1}{2}f)$ ให้เป็นคะแนน T ซึ่งปกติจะต้องคิดคำนวณออกมา แต่ปัจจุบันนี้ก็มีหนังสือสำหรับหาค่าคะแนน T สำหรับรูปพิมพ์จำหน่ายแล้วทำให้การคิดคำนวณเป็นไปโดยรวดเร็วไม่ต้องมาคำนวณทีละตัว และในหนังสือก็อธิบายถึงวิธีการเทียบตารางไว้ชัดเจนอยู่แล้ว

๒๙ -

บุญเลิศ จันทิรัญ , นิโบล นิมกิงรัตน์, ตารางคะแนน T (กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช ๒๕๑๔)

คะแนนดิบ (x)	ความถี่ (f)	ความถี่สะสม (cf)	$(cf + \frac{1}{2}f)$	T
๔๕	๑	๑๕	๑๔.๕	๖๘
๔๒	๑	๑๔	๑๓.๕	๖๓
๔๐	๑	๑๓	๑๒.๕	๖๐
๓๘	๑	๑๒	๑๑.๕	๕๗
๓๕	๒	๑๑	๑๐	๕๔
๓๒	๑	๙	๘.๕	๕๒
๒๕	๑	๘	๗.๕	๕๐
๒๒	๒	๗	๖	๔๗
๒๐	๑	๕	๔.๕	๔๔
๑๘	๒	๔	๓	๔๑
๑๒	๑	๒	๑.๕	๓๗
๑๐	๑	๑	๐.๕	๓๒
		๐		

เมื่อเปิดตารางหาค่าคะแนน T มาตราฐานได้แล้วขั้นต่อไปก็คือการแบ่งกลุ่มผู้เข้าสอบ เพื่อเป็นการจัดอันดับว่าคนที่ได้คะแนนเท่าใดควรจะจัดอยู่ในกลุ่มใด การจัดกลุ่มอาจทำได้ ๒ แบบ คือ.-

- (๑) จัดเป็น ๕ กลุ่ม (อ่อนมาก, อ่อน, พอใช้, ดี, ดีมาก)
- (๒) จัดเป็น ๓ กลุ่ม (อ่อน, พอใช้, ดี)

วิธีการจัดกลุ่มประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้คือ.-

$$๑. \text{ หาค่าพิสัย (Range) } = \text{ค่า T สูงสุด} - \text{ค่า T ต่ำสุด}$$

$$๖๘ - ๓๒ = ๓๖$$

$$๒. \text{ หาค่าช่วงคะแนน } = \frac{R}{\text{จำนวนกลุ่ม}}$$

ในที่นี้เราจะจัดแบ่งคนเป็น ๓ กลุ่ม

$$\text{ฉะนั้น} \quad \text{ช่วงคะแนน} = \frac{๓๖}{๓} = ๑๒$$

๓. การเขียนช่วงคะแนน

ช่วงคะแนนจะอยู่ระหว่าง ๐ - ๑๐๐ จุดกึ่งกลางคือ T ที่ ๕๐ ซึ่งถือว่าเป็นจุดแบ่งครึ่งเมื่อเราให้ T ๕๐ เป็นจุดกึ่งกลาง เราก็มองช่วงออกมาจากข้อ ๒ เราหาได้แล้วว่าช่วงคะแนน = ๑๒ เราก็จัดแบ่งช่วงดังนี้.-

๑. นับจาก ๕๐ ขึ้นไปข้างบน ๖ ช่วง จะตกที่คะแนน ๕๖

นับจาก ๕๐ ลงมาข้างล่าง ๖ ช่วง จะตกที่คะแนน ๔๔

๒. นับจากของคะแนน ๕๗ ขึ้นไปอีก ๑๒ ช่วง จะตกที่คะแนน ๖๙

๓. นับจากของคะแนน ๔๓ ลงมาอีก ๑๒ ช่วง จะตกที่คะแนน ๓๑

เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็สามารถจัดแบ่งกลุ่มคนได้ ๓ กลุ่ม ตามคะแนน T จากนั้นก็มาพิจารณาว่า

๑. คนที่ได้คะแนนระหว่าง ๓๑ - ๔๓ ซึ่งเป็นพวก "อ่อน" มีกี่คน

๒. คนที่ได้คะแนนระหว่าง ๔๔ - ๕๖ ซึ่งเป็นพวก "พอใช้" มีกี่คน

๓. คนที่ได้คะแนนระหว่าง ๕๗ - ๖๙ ซึ่งเป็นพวก "ดี" มีกี่คน

จากคะแนน T เมื่อนำมาเทียบดูจะได้ดังนี้คือ กลุ่มที่ "อ่อน" มี ๔ คน

กลุ่มที่ "พอใช้" มี ๗ คน

กลุ่มที่ "ดี" มี ๔ คน

รวม ๑๕ คน

ถ้าเราจะนับจำนวนคนที่สอบได้โดยถือว่าถ้าคะแนน "พอใช้" ขึ้นไปถือว่าสอบได้จะมีคนสอบได้ทั้งสิ้น ๑๑ คน การที่เราแบ่งช่วงคนที่อยู่ในกลุ่ม "พอใช้" ให้มีคะแนนสูงกว่า ๕๐ ๖ ช่วง และต่ำกว่า ๕๐ ๖ ช่วง เพราะเราถือว่าคนที่อยู่ในประเภท "พอใช้" จะเป็นพวกที่มีคะแนนเฉลี่ยดีพอสมควรคือสูงบ้างต่ำบ้างคละกันไป

การวัดผลโดยใช้วิธีทางสถิติเช่นนี้ จะทำให้การสอบของเรามีคนที่ยอมรับได้มีใช้ทุกคน ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาสอบใหม่ เพราะเมื่อเราตั้งมาตรฐานไว้สูงไปไม่มีใครทำได้ถึงเกณฑ์ที่ต้องการ เราก็ตองหาทางลดเกณฑ์ลงมา โดยใช้หลักการวัดผลเข้ามาช่วย เมื่อหา

คะแนน T ของแต่ละวิชาแล้วก็เอาคะแนน T เหล่านั้นมารวมกัน ใครได้คะแนนมากที่สุดถือว่าสอบได้เรียงตามลำดับคะแนนลดหลั่นลงมา โดยนับจาก T^๑ ที่ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าเป็นเกณฑ์ที่สอบได้ วิธีนี้ทำให้เราได้คนที่มีความสามารถที่สุดเท่าที่หาได้ในบรรดาคนที่มาสอบมาบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการต่อไป

วิธีการวัดผลแบบนี้มักจะนิยมใช้ในสถานศึกษา หรือในการสอบของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญและศึกษาเกี่ยวกับการคำนวณตัวเลขในวิธีการเหล่านี้โดยเฉพาะแต่ในระบบราชการทั่วไปไม่ค่อยมีผู้นำมาปฏิบัติเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องยาก แต่ก็ได้ศึกษาโดยแท้จริงแล้วจะเห็นว่าไม่เหลือความสามารถ เพียงแต่ของอาศัยเวลาและความถี่ถ้วนเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดเท่านั้นเอง แต่การสอบในบางวิชาไม่สามารถนำการวัดผลตามหลักการทางสถิตินี้มาใช้ได้ เพราะหลักเกณฑ์การวัดผลอันนั้นได้กำหนดไว้แน่นอนตายตัวแล้ว เช่น การทดสอบวิชาเฉพาะตำแหน่งสำหรับผู้สมัครสอบในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีด ซึ่งเกณฑ์การตัดสินกำหนดไว้ว่าต้องพิมพ์ให้ได้นาทีละ ๓๕ คำ ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานที่สุดไม่ว่า ก.พ. จัดสอบเองหรือให้กระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัดเป็นผู้จัดสอบก็ต้องถือเกณฑ์นี้เป็นบรรทัดฐาน ใครได้ไม่ถึงเกณฑ์ก็ถือว่าตกไปจะใช้วิธีการตัดเกรดดังที่กล่าวมาแล้วไม่ได้

๖.๒ การประกาศผลสอบขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้

เมื่อคำนวณหาคะแนนของผู้ที่สอบได้ตามเกณฑ์การตัดสินที่กำหนดไว้แล้วก็ให้เรียงลำดับผู้ที่สอบได้คะแนนสูงสุดลงมาหาคำตามลำดับ แล้วประกาศรายชื่อผู้สอบได้ขึ้นบัญชีไว้ ส่วนการบรรจุจะเริ่มบรรจุผู้ใดคะแนนสูงสุดก่อน และถ้ามีตำแหน่งว่างก็จะบรรจุผู้ใดลำดับต่อไปตามลำดับ สำหรับบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ให้ใช้ได้ไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันขึ้นบัญชี แต่ถ้ามีการสอบแข่งขันอย่างเดียวกันนั้นอีก และใครขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ใหม่แล้ว บัญชีผู้สอบแข่งขันได้ครั้งก่อนเป็นอันยกเลิก^{๒๔} สำหรับการสอบตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๓ เมษายน ๒๕๑๔ นั้น ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องการรับเพียงตำแหน่งเดียว แต่มีผู้สอบได้ในครั้งนั้นถึง ๓ คน จึงได้ประกาศรายชื่อขึ้นบัญชีไว้ทั้ง ๓ คน โดยเรียงตามลำดับคะแนน และเรียกผู้ที่สอบได้ลำดับที่ ๑ ไปรายงานตัวเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ ก่อนต่อมาเมื่อมีตำแหน่งว่างก็ได้เรียก

ผู้ที่สอบได้ในลำดับที่ ๒ และที่ ๓ มาบรรจุและแต่งตั้งต่อไปไม่ต้องเสียเวลาสอบใหม่
อีกครั้ง

สำหรับการเรียงลำดับชั้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้นั้น ในกรณีที่ผู้ใดคะแนนรวมเท่ากัน
ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อจัดลำดับที่โดยมีเงื่อนไขดังนี้ คือ.-

๑. กรณีที่มีผู้ใดคะแนนรวมเท่ากัน ให้ผู้ที่สอบได้คะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง
มากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า โดย ก.พ. ได้ให้เหตุผลว่าการที่ผู้เข้าสอบคนใดสามารถ
สอบข้อเขียนทั้ง ๒ ภาค คือ ภาคความรู้ความสามารถทั่วไปและภาคความรู้เฉพาะตำแหน่ง
ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วก็ถือว่ามีความสามารถที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น ๆ ได้เท่าเทียมกัน
ฉะนั้น การตัดสินใจใครจะเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะได้รับการบรรจุก่อน จึงต้องพิจารณาจาก
คะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งผู้เขียนเองก็เห็นด้วยในเงื่อนไขนี้ เพราะการสอบ
ภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งคณะกรรมการได้เผชิญหน้ากับผู้เข้าสอบได้ทุกคนเห็นลักษณะหน้าที่

การพูดจา บุคลิกภาพ เชาว์ปัญญา ตลอดจนความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ฉะนั้น คะแนนใน
ภาคนี้จึงเหมาะสมที่จะเป็นคะแนนตัดสินว่าใครจะอยู่ในลำดับที่สูงกว่า

๒. ถ้าผู้สอบได้คะแนนภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งเท่ากันอีก ในกรณีนี้ ก.พ.
กำหนดให้ผู้ที่ได้คะแนนในภาคความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่งมากกว่าอยู่ในลำดับที่สูงกว่า
ซึ่งเป็นการชอบด้วยเหตุผล เพราะผู้ที่ทำคะแนนภาควิชาเฉพาะตำแหน่งได้ดี ย่อมเป็นเครื่อง
ทำนายได้ว่าผู้นั้นมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น ๆ ได้ดีด้วย

๓. ในกรณีที่ผู้สอบได้คะแนนรวมเท่ากัน และได้คะแนนใน ๒ ภาค ดังกล่าวเท่ากัน
อีกกรณีนี้ ก.พ. ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้หมายเลขประจำตัวสอบก่อนเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า โดย
ก.พ. ให้เหตุผลว่า ผู้ที่มาสมัครสอบก่อนและเจ้าหน้าที่รับสมัครสอบได้ให้เลขประจำตัวสอบ
ก่อนนั้นย่อมเป็นผู้มีความกระตือรือร้นอยากเข้ามาทำงานจึงรีบมาสมัคร โดยเร็ว จึงควรตัดสิน
ให้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า เพราะหากใช้ชีวิตให้มาสอบสัมภาษณ์ใหม่ก็เสียเวลาและบางครั้งเมื่อสอบ
ไปแล้วก็ไม่ไ้บรรจุเพราะบัญชีหมดอายุไปก่อนเป็นต้น แต่ในเรื่องนี้ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับ ก.พ.
เนื่องมาจากเหตุผลดังนี้คือ.-

- กรณีตามข้อ ๓ นี้ เป็นการให้โอกาสผู้มาสมัครสอบก่อนทั้ง ๆ ที่ทุกคนมาสมัคร
สอบมีโอกาสเท่ากัน และผู้ที่มาสมัครสอบทีหลังก็อาจเป็นผู้มีความกระตือรือร้นเช่นกัน แต่อาจ
มีเหตุผลของทำให้รีบมาสมัครไม่ได้

- การตั้งเงื่อนไขเช่นนี้ย่อมหมายความว่า การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบต้องเรียงลำดับเลขประจำตัวตามลำดับผู้มาสมัครก่อน - หลัง เท่านั้น แต่ก็ยังมีบางหน่วยงานที่เรียงลำดับเลขตามลำดับตัวอักษร ถ้าเกิดกรณีนี้ขึ้นมา ผู้มีชื่อในอักษรต้น ๆ ย่อมมีโอกาสดีกว่าซึ่งไม่เป็นการยุติธรรมเลย

ดังนั้นเมื่อเกิดกรณีที่ผู้เข้าสอบได้คะแนนรวมเท่ากัน และได้คะแนนในภาคต่าง ๆ ที่ ก.พ. กำหนดเท่ากันอีก วิธีสุดท้ายควรใช้การ "จับฉลาก" ว่าใครจะได้อยู่ในระดับที่สูงกว่า เพราะเป็นวิธีที่ยุติธรรม คือเปิดโอกาสให้เท่ากัน ถ้าจับฉลากได้คนใดก็เป็นผลดีแก่ผู้นั้น การจับฉลากจะต้องมีพยานรู้เห็นเมื่อรับรองว่าเป็นการกระทำที่บริสุทธิ์ โดยการเรียกตัวผู้เข้าสอบที่มีปัญหาของจับฉลากนั้นมารวมรับรู้อยู่ หรือเชิญผู้แทนสื่อมวลชนต่าง ๆ มาเป็นพยาน เป็นต้น และผู้จับฉลากควรได้แก่ "ประธานคณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน" นั้นเอง

๖.๓ ระยะเวลาที่ใช้ในการประกาศผลสอบ

ช่วงเวลาที่ยุเข้าสอบทุกคนเผื่อรอคอย คือ การประกาศผลสอบเพราะทุกคนย่อมต้องการทราบผลสอบโดยเร็ว ดังนั้นเมื่อการสอบเสร็จสิ้นลงแล้ว คณะกรรมการดำเนินการสอบควรรีบดำเนินการต่าง ๆ ให้เสร็จเรียบร้อยโดยเร็ว เพื่อให้การประกาศผลสอบเป็นไปโดยเร็วที่สุดเท่าที่ผู้เขียนได้สังเกตจากการสอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏว่า เหตุที่ทำให้การประกาศผลสอบล่าช้าขึ้นอยู่กับสาเหตุสำคัญคือ ไม่ได้มีการวางแผนกำหนดระยะเวลาในการประกาศผลสอบไว้ ทำให้การตรวจสอบเป็นไปโดยล่าช้าเพราะกรรมการตรวจสอบต่างก็เป็นข้าราชการประจำมีงานที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอยู่แล้ว ต้องอาศัยเวลาอกราชการในการตรวจสอบ เมื่อไม่ได้กำหนดระยะเวลาประกาศผลไว้ก็มีใครกระตือรือร้นที่จะรีบตรวจสอบปล่อยทิ้งไว้แล้วแต่ความสะดวกของตน การตรวจสอบก็ยิ่งล่าช้าออกไป ดังผู้เขียนจะได้แสดงระยะเวลาในการประกาศผลการสอบ สำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน และบัญชี ๑ ทั้ง ๓ ครั้ง ตามตารางภาพที่ ๔ ดังนี้ คือ.-

ตารางภาพที่ ๔

ระยะเวลาที่ใช้ในการประกาศผลการสอบแข่งขัน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

สอบ ครั้งที่	ตำแหน่ง	จำนวน ผู้เข้าสอบ	วันสอบ	วันประกาศผลการ สอบ	ระยะเวลาที่ใช้ใน การประกาศผลสอบ
๑.	เจ้าหน้าที่การ เงินและบัญชี ๑	๑๖	๒๒ - ๒๓ เมษายน ๒๕๑๙	๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๙	๓๒ วัน
๒.	"	๙	๒๖ เมษายน ๒๕๒๐	๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๐	๒๐ วัน
๓.	"	๙๓	๒๘ มิถุนายน ๒๕๒๐	๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๐	๒๑ วัน

จากตารางแสดงให้เห็นว่า

สอบครั้งที่ ๑ ใช้เวลาในการประกาศผลสอบ ถึง ๓๒ วัน ต่อจำนวนผู้เข้าสอบ ๑๖ คน (สอบสัมภาษณ์ทันทีหลังจากสอบข้อเขียนเสร็จแล้ว)

สอบครั้งที่ ๒ ใช้เวลาประกาศผลสอบ ๒๐ วัน ต่อจำนวนผู้เข้าสอบ ๙ คน (ครั้งนี้ไม่ได้มีการสอบสัมภาษณ์ เพราะไม่มีผู้ใดสอบข้อเขียนได้ถึงร้อยละห้าสิบ)

สอบครั้งที่ ๓ ใช้เวลาประกาศผลสอบ ๒๑ วัน ต่อจำนวนผู้เข้าสอบ ๙๓ คน (สอบสัมภาษณ์ภายหลังจากรวมคะแนนสอบข้อเขียนแล้ว)

จะเห็นว่าจังหวัดได้ใช้เวลาช่วงรอประกาศผลสอบไม่ต่ำกว่า ๒๐ วัน ทั้ง ๆ ที่มีจำนวนผู้เข้าสอบน้อยมาก เมื่อเทียบกับการสอบของหน่วยงานอื่น จึงควรที่จะนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้การประกาศผลสอบดำเนินไปให้ไต่ผลเร็วกว่านี้

ขอเสนอแนะ

การดำเนินงานที่จะให้การประกาศผลสอบเป็นไปโดยถูกต้องและรวดเร็วนั้น คณะกรรมการดำเนินการสอบจะต้องมีการวางแผนในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ นับตั้งแต่การตรวจสอบข้อสอบ การรวมคะแนน กรอกคะแนน คัดคำนวณเปอร์เซ็นต์ การตรวจทาน

คะแนน ตลอดจนศึกษาคำนวณระยะเวลาที่จะใช้ใ้ในกรณีที่มีการสอบสัมภาษณ์หลังจากสอบข้อเขียนไปแล้ว เป็นต้น โดยคำนวณว่าควรจะใช้เวลาในการปฏิบัติงานทั้งสิ้นเท่าไรจึงจะได้ผลถูกต้องและรวดเร็วที่สุด ซึ่งผู้เขียนใคร่ขอวางแผนกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานไว้ดังต่อไปนี้.-

ตารางภาพที่ ๕

ระยะเวลาการดำเนินงานตามขั้นตอนเพื่อกำหนดเวลา
ในการประกการผลสอบ

ระยะเวลาที่ใช้ในการ ตรวจตอบ วัน	จำนวนที่ตรวจ ใ้ภายใน ๑ ชั่วโมง		จำนวนที่ ตรวจใ้ ตอบวัน	กรอกคะแนน รวมคะแนนคิด เปอร์เซ็นต์ตรวจ ทานคะแนนใ้ การสอบข้อเขียน (หรือรวมสัมภาษณ์ ด้วย)	ระยะเวลาใ้ ประกาศเรียก ผู้เข้าสอบสัมภาษณ์ใ้ แบบ ที่ ๒	กรอกคะแนนรวม คะแนนคิดเปอร์เซ็นต์ ตรวจทานคะแนน ใ้การสอบสัมภาษณ์
	ขอสอบ ถึต้นใ้	ขอสอบ ปรนัย				
๓ ชั่วโมง	๕ คน	๑๐ - ๑๒ คน	๑๕ - ๓๐ คน	ใ้ประมาณ ๑๐๐ คนต่อ ๑ วัน	ประกาศใ้ ทราบก่อนวัน สอบ ๗ วัน	ใ้ประมาณ ๑๐๐ คน/วัน

จากระยะเวลาใ้การดำเนินงานที่กำหนดไว้ข้างต้น ถ้าหากนำมาปฏิบัติใ้สำหรับการสอบใ้ครั้งที่ ๑ ซึ่งมีผู้เข้าสอบ ๑๒ คน และทำการสอบสัมภาษณ์พร้อมไปกับการสอบข้อเขียนกรรมการสามารถตรวจขอสอบใ้แล้วเสร็จใ้ภายใน ๑ วัน จากนั้นเจ้าหน้าที่ก็มาทำการกรอกคะแนน รวมคะแนน คิดเปอร์เซ็นต์ตลอดจนตรวจทานถูกตองใ้แล้วเสร็จใ้ภายใน ๑ วัน ก็สามารถรายงานผลใ้ผู้ดำเนินการ สอบทราบและประกาศผลการ สอบใ้ทันที ซึ่งกินเวลาทั้งสิ้นประมาณ ๒ - ๔ วัน เป็นอย่างช้า ทำให้จังหวัดใ้บุคคลเข้ามาปฏิบัติงานใ้ได้เร็วใ้ขึ้นเป็นผลดีแก่ทางราชการ แต่ใ้ใ้ปฏิบัติมาใ้เวลาถึง ๓๒ วัน แสดงใ้ให้เห็นว่าคณะกรรมการดำเนินการสอบใ้ใ้ใ้มีการวางแผนใ้การทางท่นป้ส่อยไปเรื่อย ๆ เสร็จเมื่อไรก็ใ้ได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรล้มเลิกระบบใ้เสียใ้หันมาปรับปรุงการดำเนินงานเสียใ้ใหม่ โดยยึดหลักความรวดเร็วและถูกตองใ้ควบคู่กันไป

๗. การประสานงานกับ ก.จ.

ดังที่ไต่ถามแล้วว่า การที่ ก.จ.มอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการนั้น มิได้หมายความว่า ก.จ.จะปล่อยให้จังหวัดดำเนินการเป็นอิสระแต่ฝ่ายเดียว ก.จ.ยังต้องทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของจังหวัดให้ถูกต้องตามระเบียบหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ด้วย เช่น การแต่งตั้ง "เจ้าจังหวัด" ให้เป็นตัวแทนของ ก.จ.ในการดำเนินการสอบแข่งขัน การกำหนดแบบตัวอย่างการประกาศรับสมัครสอบมาให้จังหวัดถือปฏิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อจังหวัดจะดำเนินการสอบแข่งขันทุกครั้งจะต้องมีการประสานงาน และรายงานผลให้ ก.จ.ทราบดังต่อไปนี้ คือ.-

๑. ส่งสำเนาประกาศรับสมัครสอบรวม ๓ ชุด ไปยังสำนักงาน ก.จ. ก่อนวันเริ่มรับสมัครไม่น้อยกว่า ๗ วัน

๒. เมื่อสอบเสร็จสิ้นแล้วให้ส่งขอสอบภาคความรู้ความสามารถทั่วไป และภาคความรู้ ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งภาคละ ๑ ชุด ไปยังสำนักงาน ก.จ. โดยเร็ว

๓. ส่งบัญชีกรอกคะแนน ๑ ชุด ไปยังสำนักงาน ก.จ. โดยเร็ว

๔. ส่งบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ไปยังสำนักงาน ก.จ. ภายใน ๗ วัน นับแต่วันขึ้น

บัญชี

๕. เมื่อมีการยกเลิกการขึ้นบัญชี หรือขึ้นบัญชีผู้ใดไว้ตามเดิมให้รายงานไปยังสำนักงาน ก.จ. ภายใน ๗ วัน นับแต่วันยกเลิกหรือขึ้นบัญชีผู้นั้น

สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นการควบคุมการดำเนินงานเกี่ยวกับการสอบแข่งขันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่ง เมื่อมีสิ่งใดบกพร่องหรือผิดพลาดไป ก.จ. ก็จะชี้แจงให้ทราบและให้ดำเนินการแก้ไขเสียใหม่ให้ถูกต้อง

ในเรื่องการรายงานผลไปยังสำนักงาน ก.จ. นี้ จังหวัดอุบลราชธานียังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด คือในการสอบทุกครั้งจังหวัดจะรายงานให้ ก.จ. ทราบเพียง

๑. ส่งประกาศรับสมัครสอบให้ ก.จ. ทราบ

๒. เมื่อสอบเสร็จสิ้นลงแล้วก็ส่งสำเนาประกาศผลการสอบ และคำสั่งบรรจุแต่งตั้งแจ้งให้ ก.จ. ทราบ

นอกจากนั้น ก.จ. ก็มีเคยท้วงติงหรือเร่งรัดให้จังหวัดส่งหลักฐานอื่น ๆ แจ้งไปยัง ก.จ. เหมือนดังที่กำหนดไว้ นับว่าเป็นขอบกรອງของทั้งทางจังหวัดและของ ก.จ.

ข้อเสนอแนะ

ทางแก้ไขในเรื่องนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของทั้ง ๒ ฝ่าย คือ ทั้งทางจังหวัด และ ทาง ก.จ.

ทางจังหวัด เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสอบ ต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ เกี่ยวกับการสอบอย่างเคร่งครัด เพราะบางครั้งการดำเนินงานของจังหวัดอาจจะมี การผิดพลาดได้ หากไม่รายงานให้ ก.จ. ทราบ จังหวัดก็จะดำเนินการผิดอยู่เช่นนั้นเรื่อย ๆ เป็นผลเสียหายแก่ทางจังหวัดเอง

ทาง ก.จ. ตามความเห็นของผู้เขียนเห็นว่า ก.จ. ไม่ท้วงติงมาเช่นนี้ก็เพราะ ทางสำนักงาน ก.จ. ไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะมาดำเนินการในเรื่องนี้ เพราะเป็นเพียง หน่วยงานเล็ก ๆ มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการอยู่เพียง ๔ คน แต่ต้องคุมงานด้านบริหารงาน บุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถึง ๓๑ แห่ง นับว่าเป็นงานที่หนักมาก ทางแก้ไข ก.จ. ต้องขยายทั้งคานสำนักงานและกำลังคนให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ แยกกันออกไป โดยเฉพาะในเรื่องการสอบควรแยกไว้เป็นแผนก หรือฝ่ายการสอบดัง เช่นที่สำนักงาน ก.พ. หรือ กรมการปกครองทำอยู่ในขณะนี้

๘. การบรรจุแต่งตั้งและทดสอบปฏิบัติราชการ

เมื่อจังหวัดได้ประกาศผลการสอบแข่งขันแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการบรรจุและแต่งตั้ง ผู้ที่สอบได้เข้ารับราชการ เป็นข้าราชการส่วนจังหวัดในตำแหน่งที่ได้ทำการสอบแข่งขันไป โดยต้องบรรจุและแต่งตั้งตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้^{๒๘} คือผู้ใดสอบได้ลำดับที่ ๑

ก็จะได้รับการบรรจุก่อนและรองลงมาตามลำดับ ผู้มีอำนาจในการสั่งบรรจุได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด^{๓๐} การบรรจุครั้งแรกนี้จะบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญในตำแหน่งและระดับที่กำหนดไว้ โดยให้ทดลองปฏิบัติราชการในตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุก่อน เมื่อทดลองปฏิบัติราชการจนครบกำหนดแล้วและผู้บังคับบัญชาเห็นว่า บุคคลผู้นั้นเป็นผู้มีความประพฤติ ความรู้ ความสามารถที่จะดำรงตำแหน่งต่อไปได้ ก็จะรายงานให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุได้ทราบ เพื่อมีคำสั่งให้พ้นจากการทดลองปฏิบัติราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นต่อไป

สาเหตุที่ต้องให้มีการทดลองปฏิบัติราชการก่อนเช่นนี้ก็เพราะว่า การสอบแข่งขันแต่ละครั้งมิได้มีหลักประกันว่าจะต้องเป็นการสอบที่ได้ผลสมบูรณ์ คือได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งที่สุดเข้ามารับราชการ ดังนั้นจึงต้องให้ทดลองปฏิบัติราชการเสียก่อน และในระหว่างทดลองปฏิบัติราชการ หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าบุคคลผู้นั้นประพฤติคนไม่เหมาะสม หรือไม่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งนั้นได้ก็รายงานผลให้ผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งสั่งให้บุคคลผู้นั้นออกจากราชการได้เช่นกัน

ระยะเวลาในการทดลองปฏิบัติราชการ ตามกฎหมายกำหนดไว้ว่าผู้ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญจะต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุเป็นเวลา ๖ เดือน นับแต่วันเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่ถาจังหวัดเห็นว่าตำแหน่งใดมีลักษณะสมควรให้ทดลองปฏิบัติราชการน้อยกว่าหรือมากกว่า ๖ เดือน ก็ให้ทำความตกลงกับ ก.จ. กำหนดระยะเวลาที่จะให้ทดลองปฏิบัติราชการให้เหมาะสมได้^{๓๑}

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน; มาตรา ๔๔

^{๓๑} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๔ ว่าด้วยการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๖ (๘ กันยายน ๒๕๑๔) ข ๒ และข ๖

ขอเสนอแนะ

ตามหลักการจะเห็นว่า การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ เท่ากับ เป็นการ วัลฉลว่าผู้ที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการ นั้น เป็นผู้มีความรู้ความสามารถตลอดจนความประพฤติเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้การบรรจุแต่งตั้งเพียงใด โดยผู้บังคับบัญชาชั้นต้น จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการสังเกตการทำงานและความประพฤติของข้าราชการผู้นั้น แล้วรายงานผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปตามความเป็นจริงในเรื่องการรายงานผลนี้ ผู้เขียนเห็นว่าผู้บังคับบัญชามักจะรายงานผลเพียงสั้น ๆ ว่าบุคคลผู้นี้มีความเหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่ มิได้แสดงความคิดเห็นหรือประเมินผลงานในระหว่างทดลองปฏิบัติราชการ ดังนั้น ผู้เขียนจึงใคร่เสนอแบบประเมินผลสำหรับผู้ทดลองปฏิบัติราชการ ดังปรากฏในตารางที่ ๑๐ ซึ่งการประเมินอาจจะทำเป็นประจำทุกเดือน หรือทำเฉพาะเดือนสุดท้ายของการทดลองปฏิบัติราชการก็ได้แบบประเมินผลนี้นับว่าเป็นประโยชน์ในการพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่งของผู้ทดลองปฏิบัติราชการ ได้ดีพอสมควร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๐

แบบประเมินผลของผู้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในวงเล็บ

- | | |
|--|---|
| <p>๑. ปริมาณงาน</p> <p>ก. ผลงานสูงมาก.....()</p> <p>ข. ผลงานสูง()</p> <p>ค. ผลงานพอใช้()</p> <p>ง. ผลงานต่ำ()</p> <p>๒. คุณภาพของงาน</p> <p>ก. คุณภาพสูงมาก.....()</p> <p>ข. คุณภาพสูง()</p> <p>ค. คุณภาพพอใช้.....()</p> <p>ง. คุณภาพต่ำ()</p> <p>๓. ความอดุสาหะ</p> <p>ก. ขยันยิ่ง.....()</p> <p>ข. ขยันมาก.....()</p> <p>ค. ขยันพอประมาณ.....()</p> <p>ง. ขาดงาน, เกียจคร้าน.....()</p> <p>๔. ความไว้วางใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี</p> <p>ก. ไว้วางใจดียิ่ง.....()</p> <p>ข. ไว้วางใจดี()</p> <p>ค. พอไว้วางใจได้.....()</p> <p>ง. ไว้วางใจไม่ค่อยได้.....()</p> | <p>๕. ความรวดเร็วในการทำงาน</p> <p>ก. เร็วยิ่ง.....()</p> <p>ข. เร็วมาก.....()</p> <p>ค. เร็ว()</p> <p>ง. ช้า()</p> <p>๖. ท่าทีต่อประชาชน</p> <p>ก. เป็นมิตรและให้ความร่วมมืออย่างยิ่ง()</p> <p>ข. เป็นมิตรและให้ความร่วมมือดี()</p> <p>ค. พอประมาณ()</p> <p>ง. เป็นปฏิปักษ์ไม่แยแส.....()</p> <p>๗. ท่าทีต่องาน</p> <p>ก. สนใจอย่างยิ่ง.....()</p> <p>ข. สนใจดี()</p> <p>ค. พอประมาณ()</p> <p>ง. ไม่แยแส()</p> <p>๘. ความสามารถในการเรียนรู้</p> <p>ก. เรียนรู้ได้เร็วยิ่ง.....()</p> <p>ข. เรียนรู้ได้เร็วมาก.....()</p> <p>ค. เรียนรู้เร็วพอประมาณ.....()</p> <p>ง. เรียนรู้อา()</p> |
|--|---|

๘. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

- ก. เป็นมิตรและให้ความร่วมมือ
ยิ่ง ()
- ข. เป็นมิตรและให้ความร่วมมือ
ที่ ()
- ค. พอประมาณ..... ()
- ง. เป็นปฏิปักษ์ไม่แยแส..... ()

๑๐. ความรอบรู้ในงาน

- ก. รอบรู้งานทั้งหมด..... ()
- ข. รอบรู้งานส่วนมาก..... ()
- ค. รู้งานที่พอประมาณ..... ()
- ง. ไม่คอยรู้งาน ()

ลักษณะที่สืบอื่น ๆ

.....

.....

ลักษณะไม่สืบอื่น ๆ.....

.....

.....

ที่มา : ประวิณ ณ นคร, "ระเบียบข้าราชการพลเรือนในต่างประเทศ", วารสารข้าราชการ,
ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๘ (สิงหาคม, ๒๕๐๓) , หน้า ๓๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุป

การดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี นั้นว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการปฏิบัติ ซึ่งยังผิดพลาดไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด เป็นต้นว่า การประกาศรับสมัครสอบซึ่งกระทำภายในวงแคบ ไม่ถูกต้องตามหลักการในการสรรหา ปัญหาในเรื่องการออกข้อสอบและการกำหนดวิชาที่ใช้ในการสอบ ซึ่งปรากฏว่าไม่ถูกต้องตรงตามหลักสูตรที่กำหนด ข้อสอบที่ออกมาจึงไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดและไม่สามารถวัดความรู้ที่ต้องการได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกณฑ์การตัดสินผลการสอบ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสอบได้ถือปฏิบัติตามเกณฑ์การตัดสินที่ ก.พ. กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยมีค่าหนึ่งถึงหลักการ วัดผลด้วยวิธีอื่น ๆ เป็นเหตุให้การสอบในบางครั้งต้องเสียไปโดยเปล่าประโยชน์เนื่องจากไม่มีผู้ใดสอบได้เลยเกี่ยวกับการประกาศผลการสอบก็มีปัญหาในเรื่องความล่าช้า สาเหตุเพราะว่ามีได้มีการวางแผนกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน ปล่อยให้กรรมการตรวจสอบตรวจตามใจตนเอง เสียเวลาไปมากแทนที่จะรีบประกาศผลสอบ เพื่อให้ได้ตัวบุคคลมาปฏิบัติงานโดยเร็วเสียหายถึงผลงานโดยรวมของจังหวัดด้วย นอกเหนือจากนี้ยังมีปัญหาปลีกย่อย ๆ ต่าง ๆ เช่น ไม่มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบใหญ่เข้าสอบถือปฏิบัติ และเมื่อการสอบเสร็จสิ้นลงก็มีไครายงานผลหรือส่งเอกสารต่าง ๆ ให้ ก.จ.ทราบตามที่ไคระบุใช้ในหลักสูตรเกี่ยวกับการสอบ ซึ่งแม้ว่า ก.จ.จะมีไคร่างตั้งมาแต่ก็เป็นสิ่งที่จังหวัดจะต้องแก้ไขตนเอง โดยปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

และนอกจากปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานของจังหวัดเองแล้ว ผู้เขียนพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการสอบที่ ก.พ. กำหนด นั้นยังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น การกำหนดหลักสูตร การสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง ก.พ. ได้กำหนดเรื่องที่จะต้องพิจารณาประเมินผลไว้มากมาย บางเรื่องต้องพิจารณาอย่างลึกซึ้งไม่สามารถประเมินผลได้โดยการสัมภาษณ์ในระยะสั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์บางอย่างที่ผู้เขียนไม่เห็นด้วย คือ การขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ ในกรณีที่ผู้เข้าสอบได้คะแนนรวมเท่ากันและได้คะแนนในภาคต่าง ๆ

เท่ากันอีก ก.พ.ได้กำหนดให้ผู้ใดเลขประจำตัวสอบก่อนเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ซึ่งพิจารณา
ดูแล้วไม่เป็นการยุติธรรม

อย่างไรก็ตามปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มีหนทางแก้ไขได้ทั้งสิ้น ซึ่งผู้เขียนก็ได้เสนอแนว
ทางแก้ไขไว้แล้ว โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหากองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ได้นำ
ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขก็ย่อมทำให้การสอบแข่งขันในคราวต่อ ๆ ไป ค่าเงินไปค่ายก็ไม่มี
ข้อบกพร่องต่าง ๆ เกิดขึ้นดังที่เดิมาแล้ว.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย